

O VEČGLASJU, POLIFONIJI IN KONTRAPUNKTU

VEČGLASJE

[MULTIVOICED (ang.), MEHRSTIMMIGKEIT (nem.) POLIFONIA (it.)]

- »Sočasno zvenenje dveh ali več realnih, tj. samostojno vodenih glasov (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.

GLASBENA TEKSTURA, LINIJA IN GLAS

- Tekstura je sestava zvočnih komponent (glasov, linij), ki zvenijo sočasno, med njimi pa so številni odnosi, tako prosti kot medsebojno odvisni.
- Glas je tehnični pojem, ki označuje posamezni del ali melodični niz večglasne kompozicije in je razločno prepoznaven.
- Pojem linije (melodična linija) je bolj splošen in označuje katerokoli teksturno sestavino, ki jo razločno utemeljuje smiselni vodoravni potek.
- Enoglasje je lahko tudi večlinijsko, npr. terčna homofonija.

- Pomni, da mnogi uporabljajo pojma glas in linije tudi drugače – ena linija je sestavljena iz dveh glasov, npr. terčno dvoglasje.
- Mnogim sta pojma glas in melodična linija isto.

POLIFONIJA

- »[gr. »mnogoglasje«], večglasni stavek, pri katerem so melodično izraziti glasovi vodeni relativno samostojno. Od 9. st. se pokriva s kontrapunktom. Naspr.: homofonija (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.

KONTRAPUNKT

- »Kontrapunkt [lat. punctus contra punctum, »nota proti noti«, 1) posebna tehnika (kot del nauka o strogem stavku) vodenja posameznih glasov v konsonančnih razmerjih (gl. konsonanca), vendar tako, da ostajajo melodično samostojni; ena tema se lahko prenaša skozi več glasov (dvojni ali trojni k.), lahko se 2. ali 3. samostojni glas doda že dani melodiji (gl. kontrasubjekt) ali pa se pojavlja v obliki posnemanja (gl. kanon, fuga). Do 1600 je k. najvažnejša oblika nauka o komponiranju (gl. kompozicija). Od baroka, oz. 1750 naprej pa pomeni »stari strogi slog«, ki se je nadaljeval posebno v cerk. glasbi in kot šola strogega stavka. 2) kontrapunktični glas ali nauk o večglasju z določenimi pravili (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.
- A single part or voice added to another is often still called »a counterpoint« to the other, but usually the word is given the general meaning of »*the combination of simultaneous voice-parts, each independent, but all conducting to a result of uniform coherent texture*« – which is a terse definition given in the American Webster's Dictionary, quoting from W. H. Hadow. In this sense »Counterpoint« has a synonym in »Polyphony«.
- »In counterpoint – the art of preserving the melodic independence of the voices in a polyphonic, harmonically balanced complex – only two periods are to be considered seriously: the culminations in polyphonic music characterized by the names of Palestrina and Bach (sX) (Jeppesen: Counterpoint, 1992) «.

- »The essence of the theory of counterpoint is how two or more lines can unfold simultaneously in the most unrestrained melodic development, not by means of the chords but in spite of them (Ernst Kurth: Grundlagen des linearen Kontrapunkts, Bern, Haupt, 1917, s143 v Jeppesen: Counterpoint, 1992, sXI) .«
- The art of counterpoint is the art of combining melodic lines. The contrapuntal essence, as an ingredient of inner vitality in music is, however, something deeper than a process of manipulation and combination, and it is to be found in nearly all music. That is to say, most music is to some degree contrapuntal. (Walter Piston: Counterpoint, 1947)

POMEN POJMA KONTRAPUNKT

1. SINONIM POJMU POLIFONIJE
2. KONTRAPUNKTIČNA MELODIJA NA DANO MELODIJO
3. NAUK O VODENJU GLASOV (TEORETIČNI VIDIK)
4. CELOTA POLIFONIH KOMPOZICIJSKIH TEHNIK (PRAKTIČNI VIDIK)
5. PEDAGOŠKI PREDMET (METODA GLASBENEGA POUKA)
6. ŠIRŠI, NEGLASBENI, PRENESENI POMEN

HOMOFONIJA

- »[gr. »enakoglasje«, večglasje z izrazito melodijo v enem (največkrat zgornjem) glasu, ki jo drugi glasovi spremljajo in dopolnjujejo. Prid. homofonski; naspr.: polifonija (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.
- HOMOPHONY is the term applied to music in which the parts or voices move »step« and without individual rhythmic interest. Its converse is Polyphony (q.v.) (The Oxford Companion to Music, 1986)
- »Von Homophonie spricht man überall dort, wo bloß Akkorde (unselbständige Stimmkomplexe) einer führenden Stimme (Melodie) zur Begleitung dienen, während die Polyphonie dann zum Ausdruck gelangt, wenn in einem mehrstimmigen Satz mehr als eine selbständig geführte Stimme erscheint. Zwischen beiden Stilarten finden sich zahllose Übergänge (s3) (Stöhr: Musikalische Formenlehre, 1921).«

MONOFONIJA

- MONOPHONIC. Having one »line« of notes – as distinct from Homophonic (several lines of notes but moving together as chords, and without individuality in the lines) and Polyphonic (several lines of notes, each with individuality and moving with some independence). Cf. Polyphony. (The Oxford Companion to Music, 1986)

MONODIJA

- »[gr. monos »sam«, aeido »pojem«, 1) enoglasna glasba nasploh (npr. gregorijanski koral, trubadurska pesem, minnesang ipd.); 2) v gr. antiki liričen spev, predvsem žalostinka v tragediji; 3) samospev z instr. spremljavo na sploh; 4) včasih sinonim za homofonijo; 5) v glasb. zgod. označuje m. zlasti samospev s spremljavo generalbasa, kakršnega je v odporu proti polifoniji 16. st. najprej gojila florentinska camerata, ki si je prizadevala oživit staro gr. glasbo. Za ta tip samospeva je značilno podrejanje melodije besedilu in močno afektivni izraz. M. kot vzvišena glasbena deklamacija doseže vrh v operah in madrigalih C. Monteverdija. Predhodniki m. so v 16. st. številne solistične z akordsko spremljavo lutnje (npr. gl. frottole in polifoni madrigali, prirejani za solista in

instr. spremljavo, ki povzema spodnje glasove (npr. Luzzascho Luzzaschi) (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.

- MONODY. A handy later term to describe the principle of one voice accompanied (instead of the old one of many voices intertwined). (The Oxford Companion to Music, 1986)

HETEROFONIJA

- »[iz gr. héteros »različen, drugačen« in foné »glas«], pomeni, da isto melodijo reproducira hkrati unisono oz. v oktavi dvoje ali več izvajalcev (pevci, instrumentalisti ali oboji), pri tem pa jo vsak navadno le nekoliko variira. H. ima važno vlogo zlasti v glasbi izvenevr. narodov (Kitajska, Japonska, Java ipd.), najdemo pa jo tudi na nekaterih evr. področjih (npr. Rusija, Balkan); po vsej verjetnosti je obstajala tudi v evr. srv. glasbi (Leksikoni Cankarjeve založbe, Glasba, 1987)«.

FIGURALNA GLASBA

- »Figured« much in the sense in which a figured satin or muslin is one with pattern on it. So, for instance, a Figured Chorale is a chorale, embellished with accompanimental parts in quicker notes, etc. Often the word »florid« is good equivalent. (Cf. Musica figurata.) (The Oxford Companion to Music, 1986)
- MUSICA FIGURATA (It.), or FIGURALMUSIK (Ger.). The term has two meanings:
 - 1) (The commoner meaning.) Contrapuntal musik in which the various melodic strands move more or less independently, shorter notes in one against longer in others – as distinct, that is, from mere »note against note« counterpoint.
 - 2) (The less common meaning.) Decorated melody in plainsong, etc., as distinct from the more sober type. (Such decorated plainsong is also known as Musica colorata – »coloured music«. Cf. Coloratura (The Oxford Companion to Music, 1986)

OSNOVNE METODE POUČEVANJA KONTRAPUNKTA

- 1) KONVENCIONALNA (TRADICIONALNA)
- 2) NEKONVENCIONALNA
- 3) POSNEMOVALNA
- 4) MUZIKOLOŠKA

OSNOVNE OBLIKE VEČGLASJA V LITERATURI

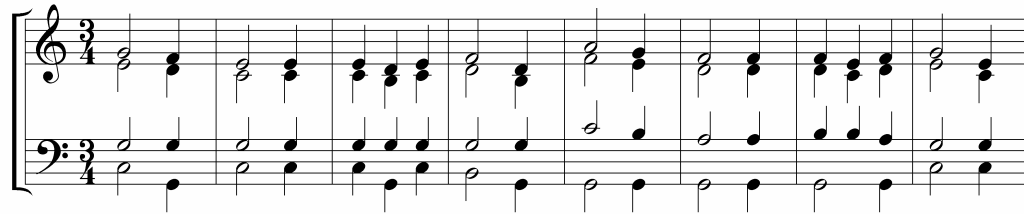
1. MONOFONIJA

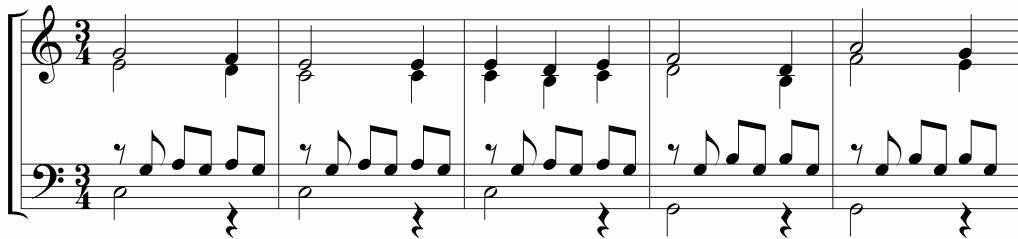
2. POLIFONIJA

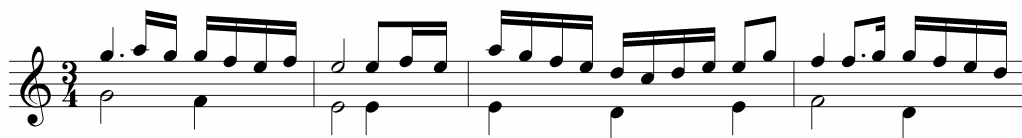
3. HOMOFOONIJA

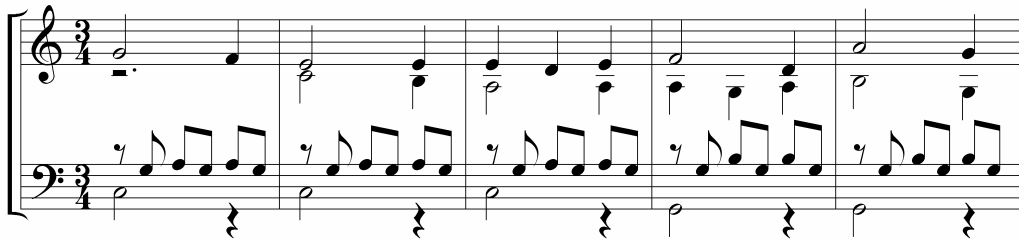
4. MONODIJA

5. HETEROFOONIJA

6. SESTAVLJENE OBLIKE VEČGLASJA

DELITVE POLIFONIJE

1. STILE ANTICO

Musical score for 'Stile Antico' featuring vocal lines with Latin lyrics and instrumental accompaniment. The score is in G major and 4/4 time. The lyrics are: Cru-ci-fi-xus é-ti-am pro-no-bis, cru-ci-fi-xus é-ti-am pro-no-bis: sub Pón-ti-

2. STILE MODERNO

Musical score for 'Stile Moderno' featuring complex instrumental textures with triplets and sixteenth notes. The score is in 2/4 time.

DELITEV PO ŠTEVILU GLASOV

1. DVOGLASJE
2. TRIGLASJE
3. ŠTIRIGLASJE
4. PET-, ŠEST-, SEDEM-, OSEM- IN VEČGLASJE

DELITEV PO OSNOVNI IZVAJALSKI ZASEDBI

1. VOKALNA POLIFONIJA – ČLOVEŠKI GLASOVI
2. INŠTRUMENTALNA POLIFONIJA – GLASBILA
3. VOKALNO-INŠTRUMENTALNA POLIFONIJA – PETJE IN GLASBILA

DELITEV GLEDE MOŽNOSTI PREMETAVANJA (OBRAČANJA) LINIJ

1. MELODIČNE LINIJE NE MOREJO ZAMENJATI POZICIJE – enostavni kontrapunkt
2. MELODIČNE LINIJE LAHKO PREMEČEMO TAKO, DA ZAMENJAJO POZICIJE – dvojni kontrapunkt

DELITEV KONTRAPUNKTA GLEDE NA DANO MELODIČNO LINIJO

1. KONTRAPUNKT NAD CANTUS FIRMIJEM
2. FLORIDNI KONTRAPUNKT (CANTUS PRIUS FACTUS, KORALNI ALI PROSTI)
3. IMITACIJSKI KONTRAPUNKT

NALOGE:

1. OPREDELI OBLIKO VEČGLASJA

1.

BWV 853

2.

BWV 854

3.

BWV 869

(Andante)

4.

5.

BWV 855

6.

Musical score for exercise 6, featuring a treble and bass clef with various rhythmic patterns and fingerings.

7.

(3 basovske linije iz trozborja)

Musical score for exercise 7, consisting of three bass clef staves with lyrics underneath.

Ky-ri-e e - lei - son, Ky-rie e - le-i-son, Ky-rie e - lei - - son.

Ky - ri - e e - lei - - - son, Ky-rie e - le - i - son, Ky - rie e - lei - son.

rie e - lei - son, Ky - - ri - e e - le - i - son, Ky - ri - e e - le - - - i - son

8.

SABBATO SANCTO.

27

[7.]

Lectio I.

Musical score for exercise 8, featuring four vocal parts: CANTUS I., CANTUS II., ALTUS, and TENOR.

CANTUS I. De La - men - ta - ti - ó - - ne Je - re -

CANTUS II. De La - men - ta - ti - ó - - ne Je - re -

ALTUS De La - men - ta - ti - ó - - ne Je - re -

TENOR De La - men - ta - ti - ó - - ne Je - re -

9.

Musical score for exercise 9, titled "Im Volkston", featuring a treble and bass clef with various rhythmic patterns and fingerings.

10.

Lento
Deep

Privedil ALOJZIJ SREBOTNJAK

Re - ka glo - bo - ka, moj dom je on - kraj Jor - da - - na;
Deep, deep - ri - ver, my ho - meis o - ver Jor - dan - - - ;

11.

6

B

Herr, un-ser Herr - - - -
Herr, un-ser Herr - - - -
Herr, un-ser Herr - - - - - scher, un-ser

B Ob. Fl.

12.

Ernst Krenek, *1900
aus „Fünf Gebete“, 1954

Pa-ter no-ster, qui es in coe-lis: Sanc-ti-fi-ce-tur no-men tu-um:
Ad-ve-ni-at regnum tu-um: Fi-at vo-luntas tu-a, sic-ut in coe-lo et in ter-ra:
Panem nostrum quo-ti-di-a-num da no-bis ho-di-e:

13.

Nicht schnell und mit innigem Ausdruck

p *fp* *fp* *fp*

14.

7. Gregorio Veneri (c.1603-)
Benedicam Dominum in omni tempore (1621)

Be - ne - di - cam Do - mi - num in om -

15.

Nº 7. Choral.

(Mel: „Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen“)

Mit Str.-Orch., Fl. u. Ob.

O gro - sse Lieb', o Lieb' ohn' al - le Ma - sse, die

16.

1. A - ve Ma - ri - - a gra - ti - o - - cum.)

2. sa, gra - ti - o - - - sa, Do - minus te - - - cum. (te -

3.

4.

17.

Solo: *mf*

Kaj mar ne poj - deš tja — zdaj za pra - zni.čne dni, vo -
O dorit you want to go — to that gos - pel feast, that

mp

a bocca chiusa
sempre legato

mp

18.

Lahtoinen valkko tempo
Sopran in alt solo

1.-5. Kol' - kor le *pp* nas ne - se tra - ta par za
pp la la la la la la la la
p Drum — la — drum — la —

19.

20.

III. Sequenz

25

1. Dies irae

Allegro assai

Corni di Bassetto
 Fagotti
 Trombe in D
 Timpani in D-A
 Violino I
 Violino II
 Viola
 Soprano
 Alto
 Tenore
 Basso
 Violoncello,
 Basso ed Organo

Allegro assai
 TUTTI
 Di - es i - rae, di - es
 Di - es i - rae di - es
 Di - es i - rae, di - es
 Di - es i - rae, di - es
 TUTTI

2. NALOGA: DOMA POIŠČI TRI SKLADBE IN JIM OPREDELI OBLIKO VEČGLASJA.

GREGORIJANSKI KORAL

Gregorijanski koral neposredno vpliva na glasbeni stavek renesančne polifonije (cantus firmus, tematika parafraziranja, vzorec za posnemanje melodike).

Etimologija:

- a.) lat. cantus choralis = zborovsko petje
- b.) papež Gregor I. (590 – 604)

VSEBINA BOGOSLUŽJA

MAŠA (lat. missa) – temeljna oblika krščanskega, še posebej pa katoliškega bogoslužja. Maša kot glasbena oblika je cikel delov mašnega ordinarija, redko tudi proprija oz. obeh (requiem). Sodobna izdaja mašnih napevov je *Graduale Romanum* (1961).

OFICIJ (lat. officium) – (vsako)dnevne molitve duhovnikov in redovnikov (brevir). V glasbi imajo pomembno mesto predvsem:

- 1.) antifone (lat. antiphona) – kratki odpevi pri molitvah, najpomembnejši je odpev pri Marijinem slavošpevu v večernicah in
 - 2.) himne (lat. hymnus) – pesmi pred posameznimi dnevnimi molitvami.
- Sodobna izdaja antifon je v delu *Antiphonale Monasticum pro Diurnis Horis* (1934). V delu *Liber Usualis* (1961) so zbrani napevi maš in oficija.

OSNOVNE LASTNOSTI

Gregorijanski koral je

- 1.) enoglasen (monofonija),
- 2.) vokalni, brez spremljave (canto a cappella),
- 3.) pisan na liturgično (bogoslužno) besedilo v latinščini in
- 4.) diatoničen (modalen).

MELODIČNI STILI

Melodični stili (osnovne vrste povezav melodije z besedilom) so:

- 1.) silabični,
- 2.) nevmatični in
- 3.) melizmatični.

OSNOVNE OBLIKE PETJA

Osnovne oblike petja gregorijanskega koralja so:

- 1.) v celoti solistično ali zborovsko,
- 2.) responsorialno: solist – zbor in
- 3.) antifonalno: zbor – zbor.

OSNOVNE OBLIKE

Osnovne oblike so:

- 1.) direktna psalmodija (petje psalmov),
- 2.) responsorialna, antifonalna psalmodija,
- 3.) kitični napevi (npr. himne, sekvence),
- 4.) komatične (gregorijanski napev je nedeljiva, enovita melodična celota),
- 5.) tropi, sekvence,
- 6.) liturgične ali duhovne drame.

Heksakord so uporabljali tudi za gradnjo arbitrarnih cantus firmijev v ti. heksakordičnih mašah.

Palestrina, Missa: "Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La"

Cantus I. Cru - ci -

Cantus II. Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - bis:

Altus I. Cru - ci -

Altus II. Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - - - - - bis,

MODUSI

PRVOTNI CERKVENI TONOVSKI NAČINI (MODUSI)

Moduse, ki so temelj melodike gregorijanskih napevov, razdelimo na dva načina:

- 1.) kot 4 maneriae (ed. maneria), ki jih določajo 4 različne note finalis in
- 2.) kot 8 cerkvenih tonovskih načinov ali modusov.

1. MANERIA: PROTUS (n.f. = d)	
1. PROTUS AUTHENTICUS / PRIMUS TONUS	2. PROTUS PLAGIUS / SECUNDUS TONUS
1. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	2. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
DORSKI MODUS	HIPODORSKI MODUS
2. MANERIA: DEUTERUS (n.f. = e)	
3. DEUTERUS AUTHENTICUS / TERTIUS TONUS	4. DEUTERUS PLAGIUS / QUARTUS TONUS
3. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	4. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
FRIGIJSKI MODUS	HIPOFRIGIJSKI MODUS
3. MANERIA: TRITUS (n.f. = f)	
5. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	6. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
5. TRITUS AUTHENTICUS / QUINTUS TONUS	6. TRITUS PLAGIUS / SEXTUS TONUS
LIDIJSKI MODUS	HIPOLIDIJSKI MODUS
4. MANERIA: TETRARDUS (n.f. = g)	
7. TETRARDUS AUTHENTICUS / SEPTIMUS TONUS	8. TETRARDUS PLAGIUS / OCTAVUS TONUS
7. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	8. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
MIKSOLIDIJSKI MODUS	HIPOMIKSOLIDIJSKI MODUS

Trije elementi modusa so ključni:

- 1.) nota finalis (n.f.) – v preglednici označena s kvadratom,
- 2.) nota repercussa (tenor, tuba, n.r.) – v preglednici označena s krožcem,
- 3.) ambitus – v preglednici razmerje med spodnjim in zgornjim tonom.

DODANI CERKVENI TONOVSKI NAČINI (MODUSI)

(V tedanji kompozicijski praksi že uveljavljene je predlagal renesančni teoretik Glareanus v znamenitem delu *Dodecachordon*, l. 1547.)

9. NONUS TONUS	10. DECIMUS TONUS
9. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	10. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
EOLSKI MODUS	HIPOEOLSKI MODUS
	
11. UNDECIMUS TONUS	12. DUODECIMUS TONUS
11. CERKVENI TONOVSKI NAČIN	12. CERKVENI TONOVSKI NAČIN
JONSKI MODUS	HIPOJONSKI MODUS
	

TIPIČNE KROMATIČNE SPREMEMBE V MODUSIH

The image displays six staves of musical notation, each illustrating a specific chromatic alteration in a mode. The notes are written on a five-line staff in bass clef. The alterations are as follows:

- Staff 1: Alterations of B4 (circled, marked with #), C5 (circled, marked with b), and D5 (circled, marked with #).
- Staff 2: Alterations of C5 (circled, marked with #), D5 (circled, marked with #), and E5 (circled, marked with #).
- Staff 3: Alterations of D5 (circled, marked with b), E5 (circled, marked with #), and F5 (circled, marked with #).
- Staff 4: Alterations of E5 (circled, marked with #), F5 (circled, marked with #), and G5 (circled, marked with #).
- Staff 5: Alterations of F5 (circled, marked with #), G5 (circled, marked with #), and A5 (circled, marked with #).
- Staff 6: Alterations of G5 (circled, marked with #), A5 (circled, marked with #), and B5 (circled, marked with #).

Kromatične spremembe se nanašajo na:

- 1.) vodilne tone v klavzulah,
- 2.) možne spodnje in zgornje kromatične menjalne tone,
- 3.) pikardijsko terco v klavzuli.

NAJPOGOSTEJŠI MODUSI V PRAKSI RENESANČNE POLIFONIJE

	DURALITER (s h)	MOLLARITER (z b)
DORSKI		
FRIGIJSKI		
MIKSOLIDIJSKI		
EOLSKI		
JONSKI		

VAJE ZA UGOTAVLJANJE MODALNOSTI

GREGORIJANSKI KORAL

1.

Missa "In festis duplicibus"

Ky - ri - e e - - - le - i - son. 3 x

Chri - ste e - le - i - son. 3 x

Ky - ri - e e - - - le - i - son. 3 x *)

2.

Veni Creator Spiritus - Hymnus

Invocatio Spiritus Sancti

Hrabanus Maurus, um 776-856

1. Ve - ni Cre - á - tor Spí - ri - tus, Men - tes tu - ó - rum ví - si - ta:
 2. Qui dí - ce - ris Pa - rá - cli - tus, Al - tís - si - mi do - num De - i,
 3. Tu sep - ti - fôr - mis mú - ne - re, Dí - gi - tus pa - tēr - nae déx - te - rae,
 4. Ac - cén - de lu - men sén - si - bus, In - fún - de a - mó - rem cór - di - bus,
 5. Per te sci - á - mus da Pa - trem, No - scá - mus at - que Fí - li - um,
 6. De - o Pa - tri sit gló - ri - a, Et Fí - li - o, quia mór - tu - is

Im - ple su - pér - na grá - ti - a, Quae tu cre - á - sti péc - to - ra.
 Fons vi - vus, ig - nis cá - ri - tas, Et spi - ri - tá - lis únc - ti - o.
 Tu ri - te pro - mis - sum Pa - tris, Ser - mó - ne di - tans gút - tu - ra.
 In - fír - ma no - stri cór - po - ris Vir - tú - te fir - mans pér - pe - ti.
 Te - que u - tri - ús - que Spí - ri - tum Cre - dá - mus om - ni tém - po - re.
 Sur - ré - xit, ac Pa - rá - cli - to, In sae - cu - ló - rum sae - cu - la.

3.

Oratio Dominica Gregorianisch

Pa-ter no-ster, qui es in coe-lis: Sanc-ti-fi-ce-tur no-men tu-um:
 Ad-ve-ni-at regnum tu-um: Fi-at vo-luntas tu-a, sic-ut in coe-lo, et in ter-ra:
 Pa-nem nostrum quo-ti-di-a-num da no-bis ho-di-e:
 Et di-mit-te no-bis de-bi-ta nostra, sic-ut et nos di-mit-ti-mus de-bi-to-ri-bus nostris.
 Et ne nos in-du-cas in ten-ta-ti-o-nem. Sed li-be-ra nos a ma-lo.

4.

Antiphon in honorem Beatae Mariae Virginis

A-ve Ma-ri-a, gra-ti-a ple-na, Do-mi-nus te-cum, be-ne-di-cta tu
 in mu-li-e-ri-bus, et be-ne-di-ctus fru-ctus ven-tris tu-i, Je-sus.
 (Ave Mária, antifona k Marijinemu slavospevu (Magnificat), del večernic oficija)

5.

OZNAKA MODUSA

C KLJUČ (C)

LIGATURA

KVADRATNA NEVMA (PUNCTUM QUADRATUM)

X. s.

1.

KRATKA ČRTICA OZNAČUJE NAJM. OBLIKOV. DEL-INCISUM

ŠTIRI ČRTNO ČRTOVJE - NEVME SO NA ČRTAH IN PRAZNINAH

ZVEZDICA (ASTERISK) - OZNAČUJE MENJAVO SOLIST - ZBOR ALI ZBOR - ZBOR

PUNCTUM MORA, PODVOJI TRAJANJE NEVME

ENOJNA ALI DVOJNA ČRTICA OZNAČUJE OBLIKOV. DEL - PERIODUS DVOJNA ČRTICA OZNAČUJE KONEC

DALJŠA ČRTICA OZNAČUJE OBLIKOV. DEL - MEMBRUM (POLFRAZO)

A - gnus Dé - i, qui tól - lis peccá - ta
 mún - di : mi - se - ré - re nó - bis. Agnus Dé - i, *
 qui tól - lis peccá - ta mún - di : mi - se - ré - re nó - bis.

(Mašni del ordinarija iz Liber Usualis; nevmatični melodični stil)

6.

Deinde Cantore incipiente, Clerus circumstans cantat sequens :

Resp.

1.

L Ibe-ra me, Dó- mine, * de mó-rtē aetér- na, in
 dí- e illa tremén- da : * Quando caé- li mo- véndi
 sunt et térra : † Dum vé- ne- ris judi- cá- re
 saé- cu- lum per í- g- nē. √. Trémens fáctus sum égo,

7.

Seq.

1.

D I- es í- rae, dí- es illa, Sólvet saéclum in favílla :

Téste Dávid cum Sibýlla. Quántus trémor est futúrus,

8.

III Al - le - lu - ia. ij.
 V. Ve - ni, Do - mi - ne, et no - li tar - da - re: re - la - xa
 fa - ci -
 no - ra ple - bis tu - ae.

Übertragung der Sequenz mit dem Ursprungs-*Alleluia* vom 4. Adventssonntag
 Transcription of the Sequence with the original *Alleluia* for the fourth Sunday in Advent

» « [] » «

9.

iv
 Ec - ce, quo - mo - do mo - ri - tur ius - tus, et ne - mo per -
 ci - pit cor - de: et vi - ri ius - ti tol - lun - tur, et ne - mo
 con - si - de - rat; a fa - ci - e in - i - qui - ta - tis
 sub - la - tus est ius - tus. * Et e - rit in pa - ce me - mo - ri -
 a e - ius.

Karsamtagresponsoorium in heutiger Fassung
 Responsory for Holy Saturday in present-day version

10.

Tract.
 2.
 Onfitémi- ni * Dó- mi- no,
 quó- ni- am bó- nus : quóni- am in saé- cu- lum
 mi- se- ricór- di- a é- jus. √. Quis loqué-

11.

Intr.
 6.
 - mnes gén- tes * pláudi- te máni- bus :
 jubi- lá- te Dé- o in vóce exsulta- ti- ó- nis.
 (str. 1010)

12.

viii
 Na - to ca - nunt o - mni - a Do - mi - no pi - a ag - mi - na. Syl - la - ba - tim neu - ma - ta
 per - strin - gen - do or - ga - ni - ca. Hac di - e sa - cra - ta in qua no - va sunt gau - di - a
 mun - do ple - na de - di - ta.

FRANCOSKA BOŽIČNA SEKVENCA (STR. 90)

13.

Hymnus Adoro te.

5.
 Adóro te devó- te, lá- tens Dé- i- tas, Quae sub his
 figú- rís ve- re lá- ti- tas : Tí- bi se cor mé- um tó- tum súbji-
 cit, Qui - a te contémp- lans tó- tum dé- fi- cit.
 (str. 1855)

14.

TONUS SIMPLEX ANTIPHONÆ VIDI AQUAM
(ad libitum)

Ant.
7.

V Idi áquam * egre-di-éntem de témplo, a lá-tere
déxtro, alle-lú-ia : et ómnes, ad quos pervé-nit áqua
í-sta, sálvi fácti sunt, et dí-cent : alle-lú-ia, alle-lú-ia.

15.

Communio

Ex - súl - ta fí - li - a Sí - on, láu - da fí - li - a Je - rú - sa - lem:

16.

Offertorium

A - - - ve Ma-rí - - - a, grá - - - ti-a plé - na,

17.

Intr. Puer natus (In Nativitate Domini)

Pu - er ná - tus est nó - bis, et fí - li - us dá - tus est nó - bis:

18.

Missa In festis B. Mariae Virginis. 2. (Alme Pater), Sanctus

San - ctus, San - ctus, San - ctus Do-mi-nus De-us Sa-ba - oth.

19.

Vi-cti-mae pa-scha-lí lau-des im-mo-lent Chri-sti-a-ni. A-gnus re-de-mit o-ves: Chri-stus in-no-cens Pa-tri re-con-ci-li-a-vit pec-ca-to-res.

20.

San - ctus, San - ctus, San - ctus Do-mi-nus De-us Sa-ba - oth.

RENASANČNA POLIFONIJA

21.

(Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

Et a - scén - dit in _____ coe - - - - lum:

22.

(Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

se - det ad déx - te - ram Pa - - - - tris,

23.

(Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

fa - ctó - rem coe - li et ter - - - - rae,

24.

(Palestrina: Missa "Gabriel archangelus", Sanctus)

Ho - - sán - - - na in ex céel - - - sis,

25.

(Palestrina, Missa "Brevis")

bis,] [mi - se - ré - re no - - bis.]

se - ré - re no - - bis.].....

bis,] [mi - se - ré - re..... no - - bis.]

[mi - se - ré - re no - - bis.

26.

(Palestrina: Missa: Ave Maria, Credo/Crucifixus)

Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - bis, é - ti - am pro no - - - bis

Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - bis, pro no - - - bis

Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - bis

27.

(Liber Usualis: Dies sanctificatus, Aleluja, 2.)

Di - es san - cti - fi - cá - tus il - lú - xit nó - bis.

(Palestrina: Dies sanctificatus)

Di - es san - cti - fi cá - tus - il - lú - xit no - bis,

Di - es san - cti - fi - cá - tus il - lú - xit no - bis, no - bis,

20. STOL.

28.

(Felicitas Kukuck, *1914: Toccata (za instrumente s tipkami in dva zhora)

1. Herz, in dei - nen son - nen - hel - len Ta - gen, halt nicht karg zu - rúck.

29.

(Hindemith, 1895 - 1963: iz 8 kanonov, op.45, 1928)

Wer sich die Mu - sik er - kiest, hat ein himm - lisch Gut ge - won - nen, hat ein himm - lisch Gut ge - won - nen, den ihr er - ster Ur - sprung ist von dem Him - mel her - ge - kom - men,

30.

A. Misson: Pozdravljene orgle (za SATB in orgle)

Po - zdra - vlje - ne, or - gle, vse no - ve, vse le - pe, po - zdra - vlje - ne,

Po - zdra - vlje - ne, or - gle, po - zdra - vlje - ne, or - gle, po - zdra - vlje - ne, or - gle, po - zdra - vlje - ne, po - zdra - vlje - ne, po - zdra - vlje - ne, po - zdra - vlje - ne.

DODATEK – NOTACIJA GREGORIJANSKEGA KORALA PO LIBER USUALIS

1. OBLIKE NEVM IN LIGATURE

1. — De figuris melodicis, seu neumis.

1° De notularum et neumarum forma.

A. — NOTAE SIMPLICES.

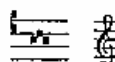
a. <i>Punctum quadratum</i>	■	d. <i>Apostropha</i>	⋈
b. <i>Punctum inclinatum</i>	◊	e. <i>Oriscus</i>	◊
c. <i>Virga</i>	┆	f. <i>Quattisma</i>	⋈

Quae omnes notae idem valent, et in recentiore notatione notula signifi-
ficari possunt.

B. — NEUMAE DUARUM NOTARUM.

Pes seu Podatus | *Clivis*

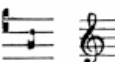
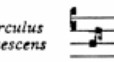
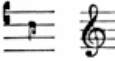
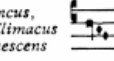
C. — NEUMAE TRIUM NOTARUM.

<i>Porrectus</i>		<i>Torculus</i>	
<i>Scandicus</i>		<i>Climacus</i>	
<i>Salicus</i>			

D. — NEUMAE QUATUOR NOTARUM ET AMPLIUS.

<i>Porrectus flexus</i>		<i>Torculus resupinus</i>	
<i>Pes subbi-punctis</i>		<i>Climacus resupinus</i>	

E. — NEUMAE SEMIVOCALIS SEU LIQUESCENTES.

<i>Epiphonus, seu Podatus liquescens</i>		<i>Torculus liquescens</i>	
<i>Cephalicus, seu Clivis liquescens</i>		<i>Ancus, seu Climacus liquescens</i>	

2° De notarum duratione et momento.

Omnes simplices gregorianae notulae, cujuscumque sint formae, sive singulae sive in neumis agglutinatae, idem valent ac « tempus primum et indivisibile » (πρώτος χρόνος, apud Graecos) : scilicet in recentioris musicae notatione. Haec notio de « temporis primi » definita duratione maximi refert, cum in ea tanquam in fundamento suo firmetur rhythmus.

Duo sunt vero signa quibus *punctum* et *virga* protrahuntur.

a) *Punctum-mora* (·) eam quam immediate sequitur notulam firme duplicat :

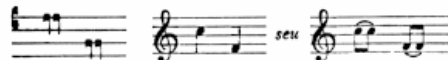

b) *Transversum episema* (—), quod simplicem notulam vel etiam neumam afficere potest, notulam vel singulas hujus neumae notulas paululum producendas esse indicat, quin duplicentur.

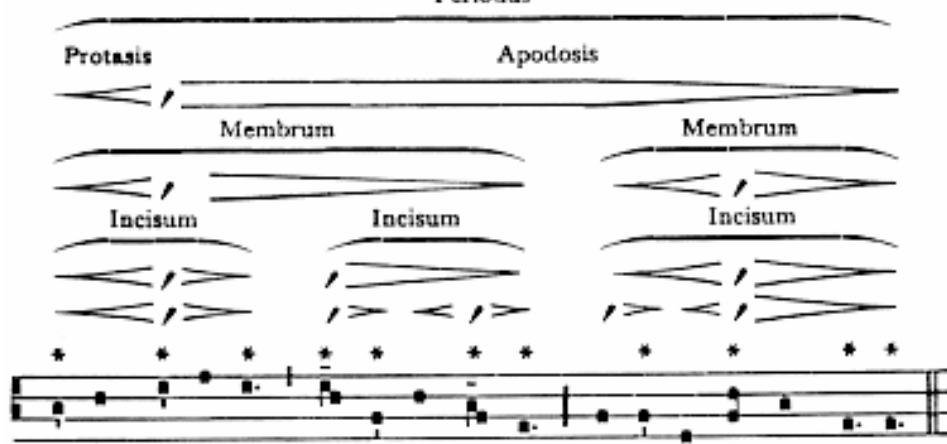
3° De quibusdam praecedentibus signis notatione dignis.

1° *Virga*, cum geminatur, quod saepius accidit, *bivirga* vocatur, et in recentiore notatione notula significatur, aut duabus notulis sic inter se agglutinatis :

2. OBLIKOVNI DELI (PO ŠOLI SOLESMES)

Periodus

Dí-xit Dó-mi-nus Dó-mi-no mé-o : Sé-de a délixtris mé-is.

OSNOVNE OBLIKE VEČGLASJA V DELIH PALESTRINA

1. POLIFONIJA S CANTUSOM FIRMUSOM

1. CANTUS FIRMUS JE OBLIKOVAN PO GREGORIJSKEM KORALU

1.

A -ve Ma-rí- a, * grá-ti- a pléna, Dóminus técum,
 benedícta tu in mu-lí- é-ribus, et benedíctus frúctus vén-
 tris tú- i, Jesús. Sáncta Ma-rí- a, Máter Dé- i, óra pro
 nó-bis pecca-tóribus, nunc et in hó-ra mórtis nóstrae. Amen.

Palestrina: Ave Maria, Litaniae Deiparae Virginis (Liber Primvs)

1

Cantus
 A - ve Ma - rí - a, a - ve Ma - rí -
 Altus
 A - ve Ma - rí - - - - a, grá -
 Tenor
 A - ve Ma - rí - - - - a,
 Bassus
 A - ve Ma - rí - a, a - ve Ma - rí - - - a, grá -

2. CANTUS FIRMUS JE UMETEN (ARBITRAREN)

Palestrina, Missa: "Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La"

Cantus I.
 Cru - ci -
 Cantus II.
 Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - bis:
 Altus I.
 Cru - ci -
 Altus II.
 Cru - ci - fi - xus é - ti - am pro no - - - - - bis,

2. PROSTA POLIFONIJA

(homofonija)

Palestrina: Hosana, Missa "In illo tempore"

Musical score for Palestrina's Hosana, Missa "In illo tempore". The score is for four voices: Cantus, Altus, Tenor, and Bassus. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/2. The lyrics are: Ho - sán - na in ex - cé - l - sis, ho - sán - na. The Cantus part has a fermata over the final note of the first phrase. The Bassus part has a fermata over the final note of the second phrase.

Palestrina: Ave Maria, konec

Musical score for Palestrina's Ave Maria, konec. The score is for four voices: C (Cantus), A (Altus), T (Tenor), and B (Bassus). The key signature is one flat (Bb) and the time signature is 3/2. The lyrics are: mus, ut cum e - lé - ctis te vi - de - á - mus, te vi - de - á - mus. The score includes a measure number 62 at the beginning of the Cantus part.

3. IMITACIJSKA POLIFONIJA

Palestrina: Sanctus - Pleni sunt coeli, Missa "Ave Maria"

Musical score for Palestrina's Sanctus - Pleni sunt coeli, Missa "Ave Maria". The score is for four voices: Cantus I, Altus, Tenor, and C I (Cantus II). The key signature is one flat (Bb) and the time signature is 4/4. The lyrics are: Ple - ni sunt coe - li et ter - ra, [ple - ni sunt coe - li et ter - ra,] sunt coe - li et ter - ra, Ple - ni sunt coe - li et ter - ra. The Cantus I part has a fermata over the final note of the first phrase. The C I part has a fermata over the final note of the second phrase.

UPORABA BESEDILA

1. Polovinke in daljše notne vrednosti so lahko nosilke zlogov besed.
2. Poudarjenim zlogom naj ustrezajo,
 - poudarjene note (metrični, melodični poudarek)
 - daljše note (agogični oz. ritmični poudarek) – pojem »barbarizma«.
3. Zlog ima vselej prva nota melodične linije, navadno pa tudi zadnja. Zadnji zlog, še posebej naglašen, ima lahko tudi melizem.
4. Ligatura ima samo en zlog.

NALOGA

1. Na osnovi gregorijanskih napevov vaj za ugotavljanje modalnosti oblikuj cantus firmus (v brevis (krajši) ali celinkah (daljši)).
2. Na tak cantus firmus oblikuj:
 - a) linijo v celinkah,
 - b) linijo v polovinkah in
 - c) linijo v mešanih vrednostih do polovinke (brevis, celinka, celinka s piko, polovinka).
3. Smiselno uporabi kratko besedilo, npr. Kyrie eleison, Alleluia, Sanctus, Amen ...

PRIMER:

Ad 1.

Missa In festis B. Mariae Virginis. 2. (Alme Pater), Sanctus

San - ctus, San - ctus, San - ctus Do-mi-nus De-us Sa-ba-oth.

Ad 2. – CANTUS FIRMUS V CELINKAH

San - ctus, san - ctus, san - ctus.

a) Izdelava na način 1:1 – osnovna oblika.

San - ctus, san - ctus, san - ctus.

San - ctus, san - ctus, san - ctus.

Izdelava na način 1:1 – obdelana oblika (preoblikovanje v 4/2 mero, zaradi konca na težko je spremenjena dolžina kulminacijskega vrha).

San - ctus, san - ctus, san - ctus.

San - ctus, san - ctus, san - ctus.

b) Izdelava na način 1:2 – osnovna oblika.

Musical score for exercise b) showing a 1:2 ratio. The top staff is in 3/4 time and the bottom staff is in 6/8 time. The lyrics are "San - ctus, san - ctus, san - ctus." The melody in the top staff consists of quarter notes, while the accompaniment in the bottom staff consists of eighth notes.

Izdelava na način 1:2 – obdelana oblika (preoblikovanje v 4/2 mero, zaradi konca na težko je spremenjena dolžina kulminacijskega vrha, linija je intervalno razgibana, besedilo je razporejeno na novo, glede na preoblikovano intervalno gradnjo).

Musical score for exercise b) showing a modified 1:2 ratio. The top staff is in 4/2 time and the bottom staff is in 8/4 time. The lyrics are "San - ctus, san - ctus, san - ctus." The melody in the top staff consists of half notes, while the accompaniment in the bottom staff consists of quarter notes.

c) Izdelava v mešanih vrednostih do polovinke.

Musical score for exercise c) showing mixed values up to a half note. The top staff is in 4/2 time and the bottom staff is in 8/4 time. The lyrics are "San - ctus, san - ctus, san - ctus." The melody in the top staff consists of half notes, while the accompaniment in the bottom staff consists of quarter notes.

CANTUS FIRMUS V BREVIS

Musical score for Cantus Firmus V Brevis. The top staff is in 4/2 time and the bottom staff is in 8/4 time. The lyrics are "San - ctus, san - ctus, san - ctus." The melody in the top staff consists of half notes, while the accompaniment in the bottom staff consists of quarter notes.

a) Izdelava na način 2:1, različica 1:1.

Musical score for exercise a) showing a 2:1 ratio. The top staff is in 4/2 time and the bottom staff is in 8/4 time. The lyrics are "San - ctus, san - ctus, san - ctus." The melody in the top staff consists of half notes, while the accompaniment in the bottom staff consists of quarter notes.

b) Izdelava na način 4:1, različica 1:2 (daljše linije lahko prekinemo s kakšno polovinsko pavzo, notne vrednosti istih višin lahko ponavljamo, če obenem tudi menjamo zloge besed).

Musical score for exercise b. The vocal line (treble clef, 4/4 time) has a 4:1 ratio. The basso continuo line (bass clef, 4/4 time) has a 1:2 ratio. The lyrics are: San - ctus, san - ctus, san - ctus.

Izdelava na način 4:1, različica 1:2 – obdelana oblika (zaradi preprostejše klavzule je spremenjena linija cantus firmija).

Musical score for exercise b, modified version. The vocal line (treble clef, 4/4 time) has a 4:1 ratio. The basso continuo line (bass clef, 4/4 time) has a 1:2 ratio. The lyrics are: San - ctus, san - ctus, san - ctus.

c) Izdelava v mešanih vrednostih do polovinke – osnovna oblika.

Musical score for exercise c. The vocal line (treble clef, 4/4 time) has mixed values up to a half note. The basso continuo line (bass clef, 4/4 time) has mixed values up to a half note. The lyrics are: San - ctus, san - ctus, san - ctus.

Izdelava v mešanih vrednostih do polovinke – spremenjena oblika zaradi preprostejše klavzule.

Musical score for exercise c, modified version. The vocal line (treble clef, 4/4 time) has mixed values up to a half note. The basso continuo line (bass clef, 4/4 time) has mixed values up to a half note. The lyrics are: San - ctus, san - ctus, san - ctus.

1. O NOTACIJI (dvoglasje)

The diagram illustrates voice ranges and color coding for counterpoint. It features several musical staves with notes and a central piano keyboard diagram. Lines connect specific notes on the staves to boxes labeled with voice ranges: VISOKA LEGA (SA) for Soprano and Alto, SREDNJA LEGA (AT) for Tenor, and NIZKA LEGA (TB) for Bass. A cloud-shaped box contains a legend for color coding: C - RDEČA, F - ZELENA, G - MODRA. The piano keyboard diagram shows notes labeled c, c1, c2, and c3.

VISOKA LEGA (SA)

SREDNJA LEGA (AT)

NIZKA LEGA (TB)

PRI UČENJU KLJUČEV
SI POMAGAJ Z
BARVANJEM ČRT:
C – RDEČA
F – ZELENA
G – MODRA

c c1 c2 c3

A

SISTEM S H
(DURALITER)
SISTEM Z B
(MOLLARITER)

MENZURALNA
NOTACIJA TAKTNIC

LOK NADOMEŠČA NOTO S
PIKO PREKO TAKTNIČNE
NOT, KI JIH NE MOREMO
ZAPISATI S PIKO, NE MOREMO
ZAPISATI NITI Z LOKOM!

Palestrina: odlomek iz Oratio Hieremiae

A I.
Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

A II.
Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

SPODNJI PRIMER JE ENAK GORNJEMU, VENDAR V DRUGAČNEM
PREPISU IN SODOBNI TRANSPOZICIJI!

B

Palestrina: odlomek iz Oratio Hieremiae

A I.
Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

A II.
Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

PRI NAŠIH NALOGAH UPORABLJAMO SOSEDNJA GLASOVA. GORNJI
PRIMER BI ZAPISALI TAKOLE:

C

Palestrina: odlomek iz Oratio Hieremiae

Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

Pu - pil - li fá - cti sú - mus áb - sque pá - - - - tre,

OBLIKOVANJE MELODIJE

OSNOVE OBLIKOVANJA MELODIJE

ZNAČILNI TONI MELODIJE (MELODIČNI RELIEF IN MELODIČNE KOTE)

(Missa: Salvum me fac, Kyrie, tenor)

Ky - ri e e - léi - - - - - son.

Labels and descriptions:

- OBLIKA MELODIČNE LINIJE: LOK
- MELODIČNI PREVOJ (TON, V KATEREM MELODIJA SPREMENI SMER)
- KULMINACIJI (VRHOVA, DRUGI JE AGOGIČNO POJIDARJEN)
- DELNA KULMINACIJA (DELNI VRH)
- OBSEG LINIJE MED NAJNIŽ. IN NAJVIŠ. TONOM (AMBITUS LINIJE)
- KLAVZULA
- ZAČETNI TON
- PRED PREDZADNJI TON (ANTE PAENULTIMA)
- PREDZADNJI TON (PAENULTIMA)
- ZADNJI TON (ULTIMA, NOTA FINALIS)

INTERVALNI RAZRED IN RAZRED TONSKIH VIŠIN

(Missa: Salvum me fac, Kyrie, tenor)

Ky - ri e e - léi - - - - - son.

Labels and descriptions:

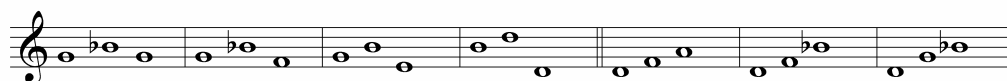
- MOŽNI SPLOŠNI TIPI:
 - 1) POSTOPNO GIBANJE
 - 2) AKORDIČNA GIBANJA
 - 3) INTERVALNI SKOKI
 - 4) KOMBINIRANA GIBANJA
- INTERVALNI RAZRED: INTERVALNI ODNOSI MED TONI MELODIJE (SPODNJI PRIMER: 3↑-2↑-2↑-2↑-2↑-3↓-3↓-2↓-2↓-2↓-2↑-2↓, PREVLAJUJE POSTOPNO GIBANJE, TRI OBMOČJA TERČNIH SKOKOV)
- RAZRED TONSKIH VIŠIN: ODNOS MED TONI MELODIJE IN USTREZNIM TONSKIM SISTEMOM (GORNJI PRIMER: AVTENTIČNI DORSKI »MOLLARITER«)
- MOŽNOSTI RENESANČNE KOMPOZICIJE:
 - 1) DVANAJST MODUSOV
 - 2) SISTEM DURALITER – MOLLARITER
 - 3) OBSEGI:
 - a. AVTENTIČNI
 - b. PLAGALNI
 - c. KOMBINIRANI

PREGLED OSNOVNIH INTERVALNIH MOŽNOSTI (INTERVALNI RAZRED)

1. INTERVALNO GIBANJE PO RASTOČEM SEKUNDNEM POSTOPU
(brevis, celinka, polovinka)

2. INTERVALNO GIBANJE PO RASTOČEM SKOKU
(brevis, celinka, polovinka)

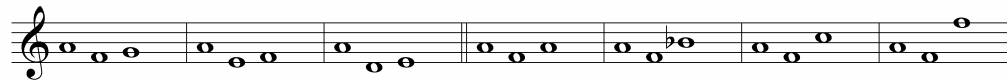
3. INTERVALNO GIBANJE PO RASTOČEM SEKSTNEM IN OKTAVNEM
SKOKU (brevis, celinka, polovinka)

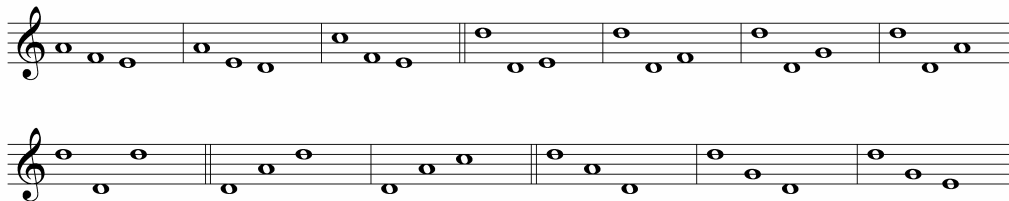
4. INTERVALNO GIBANJE PO PADAJOČEM SEKUNDNEM POSTOPU
(brevis, celinka, polovinka)

5. INTERVALNO GIBANJE PO PADAJOČEM SKOKU
(brevis, celinka, polovinka)

6. ISTOSMERNO INTERVALNO GIBANJE PO PADAJOČEM SKOKU
(brevis, celinka, polovinka)

SPLOŠNO:

- VEČJI SKOKI SO V MELODIJI REDKEJŠI.
- *DISONANČNIH SKOKOV NI (S TRITONUSOM VRED).*
- INTERVALNI OBSEG DVEH SKOKOV NI DISONANČEN, RAZEN ZAPOREDJA ČISTE KVINTE IN MALE TERCE – OBSEG MALE SEPTIME.
- *TREH SKOKOV V ISTI SMERI NI.*
- NI SKOKOV Z ALTERIRANMI INTERVALI.
- *NI PONAVLJANJ INTERVALNIH SKOKOV.*
- TON, ENAK ALI DALJŠI KOT POLOVINKA, LAHKO PONAVLJAMO LE, ČE MENJAMO ZLOGE BESEDILA; SAMIH TONOV BREZ BESEDILA NE PONAVLJAMO.
- *NI STEREOTIPNEGA PONAVLJANJA INTERVALOV IN DRUGIH MELODIČNIH MODELOV ALI VZORCEV.*
- INTERVALNI SKOK JE NA ZAČETKU POSTOPNEGA GIBANJA ALI NA KONCU, IZJEMA JE TERČNI SKOK, KI NAJ ISTOSMERNO POSTOPNO GIBANJE PREKINE LE ENKRAT.

MELODIČNI RELIEF – OSNOVNE KONTURE

1. LOK

a. OSNOVNI LOK (ARKADA)

Ho - - - sán - - - - na in ex - cæl - sis.

b. OBRNJENI LOK (INVERZNA ARKADA)

Et re - sur - ré - xit tér - ti - a di - e.

»MELODIČNE KOTE«:

- MELODIČNA KULMINACIJA (VRH (VIŠEK))
- MEL. ANTI KULMINACIJA (MEL. DOL, NIŽEK)
- MELODIČNI PREVOJ (SPODNJI, ZGORNJI, DELNA KULMINACIJA)

2. OS

a. SPODNJA

Sú - sci - pe ver - bum, Vir - go Ma - ri - a

b. SREDNJA

10 (Mottetto: Gaudet in cœlis., cantus)

Gau - dent in cœ - - - - - lis,

c. ZGORNJA

Et in ter - ra pax ho-mi-ni - bus, ho-mi - - - - - ni - bus.

3. ENOSMERNE KONTURE

a. RASTOČA (ASCENDENČNA)

San - - - - - ctus.

b. PADAJOČA (DESCENDENČNA)

6 (Missa: O regem cœli, Credo, tenor)

de - scén - dit de cœ - - - - - lis.

PRIMERI LINIJ BREZ ČETRTINK

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Ego sum panis vivus“

7b 13 8c
Pa - tres ve - stri mandu - ca - verunt man - na

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Stabat mater“

8d 8c
Fac ut por - tem Chri - sti mor - tem, pas - si - o - - - nis

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Stabat mater“

12b 10b
Jux - ta cru - cem te cum sta - re, et me ti - bi

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Lapidabant Stephanum“

14 8b
ac - ci - pe - spi - ri - tum me - - - um

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Ave Maria“

11d
gra - ti - a ple - na Do - mi - nus te - cum Do - mi - nus te - cum

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Ave Maria“

10c
be - ne - di - cta tu in mu - li - e - ri - bus,

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Jesus junxit“

15a
vi - - a, et i - bat cum il - lis

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Loquebantur variis linguis apostoli“

15b 8d
et coe - perunt lo - - - qui, pro - ut spi - ri - tus

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Benedicta sit sancta Trinitas“

7c 14
be - ne - di - cta sit san - cta Trini - tas

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Gaudent in coelis“

Musical notation for the first piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: Gau - dent in coe - - - - - lis gaudent in coe - lis et qui - - a pro e - - - - - jus a - mo - - - - re

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Isti sunt viri sancti“

Musical notation for the second piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: et de - dit il - lis glo - ri - am sem - pi - - ter - - - - - nam

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Tribus miraculis“

Musical notation for the third piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: Tri - bus mi - ra - cu - lis or - na - tum di - - em sanctum

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Jesus junxit“

Musical notation for the fourth piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: o stul - ti et tar - - di cor - - de

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „O rex gloriae“

Musical notation for the fifth piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: ne de - re - lin - quas nos or - pha - nos,

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Loquebantur variis linguis apostoli“

Musical notation for the sixth piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: pro - ut spi - ri - tus san - ctus

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Magnum haereditatis mysterium“

Musical notation for the seventh piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: non est pol - lu - tus ex e - a non est pol - lu - tus ex e - - - - - a

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Ave Maria“

Musical notation for the eighth piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: dul - cis et pi - a et pi - a, o ma - ter De - i

Giovanni Pierluigi da Palestrina: „Salve Regina“

Musical notation for the ninth piece, featuring two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat. The second staff is in bass clef. The lyrics are: dul - ce - - do et spes no - stra, sal - ve;

(povzeto po Claus Ganter, Kontrapunkt für Musiker)

NALOGE

1. IZPIŠI VSE TEORETIČNE OBSEGE GLASOV:

- sopran v violinskem g ključu (h) d – g² (h²) _____
- sopran v sopranskem c ključu _____
- alt v altovskem c ključu _____
- tenor v tenorskem c ključu _____
- bas v basovskem f ključu _____

2. KOLIKO TONOV OBSEGA TEORETIČNI TONSKI SISTEM RENESANČNE GLASBE?

3. Opiši razlike med zapisoma dvoglasnega primera 1/A in 1/B:

4. Analiziraj melodično linijo (melodični relief) in primere linij brez četrtnik!

(Palestrina: Mottetto: Unus ex duobus, cantus)

U - nus ex du - ó - bus, u - nus _____ ex du - ó - - bus.

5. Zapiši nekaj melodij, upoštevaj intervalni razred, razred tonskih višin in ritmiko renesančne polifonije:

- a. arbitrarni cantus firmus brez besedila
- b. cantus firmus brez besedila po gregorijanskem napevu
- c. arbitrarni cantus firmus z besedilom
 - i. Amen. (A-men)
 - ii. Allelúia. (Al-le-lú-ia.)
 - iii. Ave María, grátia pléna. (Á-ve Ma-rí-a, grá-ti-a plé-na.)
 - iv. Páter nóster qui es in cóelis. (Pá-ter nó-ster qui es in cóe-lis.)
 - v. Kýrie eléison. (Ký-ri-e e-lé-i-son.)
 - vi. Chríste eléison. (Chrí-ste e-lé-i-son.)
 - vii. Ágnus Déi, qui tóllis peccáta múndi, miserére nóbis. (Á-gnus Dé-i, qui tól-lis pec-cá-ta mún-di, mi-se-ré-re nó-bis.)
 - viii. Véni Sáncte Spíritus. (Vé-ni Sán-cte Spí-ri-tus.)
- d. cantus firmus brez besedila po gregorijanskem napevu
- e. floridus brez četrtnik in brez besedila
- f. floridus brez četrtnik z besedilom (glej c.)

OBLIKOVANJE DVOGLASJA

HARMONSKO IN MELODIČNO GIBANJE

Harmonsko gibanje je sočasno (simultano) gibanje dveh linij

OSNOVNE LASTNOSTI

SKUPNO GIBANJE:

1. POSTOPNO (KONJUNKTIVNO – ZVEZNO) ALI
2. SKOKOVITO (DISJUNKTIVNO – NEZVEZNO)
 1. RASTOČE (ASCENDENČNO) ALI
 2. PADAJOČE (DESCENDENČNO)

DVE OBLIKI ISTOSMERNEGA GIBANJA:

1. RAZNOLIČNO (HETEROGENO)
2. ENOLIČNO (HOMOGENO) ALI PARALELNO (VZPOREDNO)

1. ISTOSMERNO GIBANJE (direktno g., enako g.– MOTUS RECTUS (lat. *rectus* raven, pravi, navpičen)

VZPOREDNO
(PARALELNO)
GIBANJE
(8-6)

ISTOSMERNO
GIBANJE
(8-6)

	OBIČAJNO GIBANJE	POGOJNO UPORABNO	NESPREJEMLJIVO, BREZPOGOJNO NEUPORABNO
POPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
1 – 1			X
5 – 5			X
8 – 8			X
1 – 8			X
8 – 1			X
5 – 8		! ? 	
8 – 5			
POPOLNA KONSONANCA V NEPOPOLNO KONSONANCO			
1 – 3			
5 – 3 5 – 6		? 	
8 – 6	X		

NEPOPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
3-1			
3-5			
3-8			X
6-5			
6-8			
POPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
3-3			
6-6			
3-6 6-3			

OSNOVNE LASTNOSTI

GLASOVA GRESTA SKUPAJ ALI NARAZEN

1. POSTOPNO (KONJUNKTIVNO – ZVEZNO) ALI
2. SKOKOVITO (DISJUNKTIVNO – NEZVEZNO)

DVE OBLIKI PROTISMERNEGA GIBANJA:

1. RAZNOLIČNO (HETEROGENO)
2. ENOLIČNO (HOMOGENO) ALI ANTIPARALELNO (PROTI VZPOREDNO)

2. PROTISMERNO GIBANJE (indirektno g., raznosmerno g., neenako g.)
– MOTUS CONTRARIUS (lat. *contrarius* nasproten, nasproti ležeč)

ANTIPARALELNO GIBANJE (PROTIVZPOREDNO)

RAZNOLIČNO PROTISMERNO GIBANJE

Pa - ter no - ster qui es in coe - lis.

	OBIČAJNO GIBANJE	POGOJNO UPORABNO	NESPREJEMLJIVO, BREZPOGOJNO NEUPORABNO
POPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
1-5			
1-8			
5-1			
5-8			
8-1			
8-5			
POPOLNA KONSONANCA V NEPOPOLNO KONSONANCO			
1-3			
1-6			
5-3			
8-3			
8-6			

	OBIČAJNO GIBANJE	POGOJNO UPORABNO	NESPREJEMLJIVO, BREZPOGOJNO NEUPORABNO
POPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
1-5			
1-8			
5-1			
5-8			
8-1	X		
8-5			
POPOLNA KONSONANCA V NEPOPOLNO KONSONANCO			
1-3			
1-6	X		
5-3			
8-6			
NEPOPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
3-1			
3-5			
3-8			
6-1		X	
6-5			
6-8			
POPOLNA KONSONANCA V POPOLNO KONSONANCO			
3-6			
6-3			

Melodično gibanje je zaporedno (sukcesivno) gibanje dveh ali več glasov, npr. pri imitaciji; več o tem pri imitaciji!

1. ISTOSMERNNA IMITACIJA – IMITATIO AEQUALIS MOTUS
2. PROTISMERNNA IMITACIJA – IMITATIO INAEQUALIS MOTUS
3. RETROGRADNA IMITACIJA – IMITATIO RETROGRADA, IMITATIO CANCRIZANS, PER MOTUM RETROGRADUM
4. PROTISMERNNA IN RETROGRADNA IMITACIJA – IMITATIO CANCRIZANS MOTU CONTRARIO

Palestrina: maša "Primi Toni"

S
Ký - ri - e - e - lé - - - - - i - son.

A
Ký - ri - e - e - lé - - - - - i - son.

UPORABA SOZVOČIJ

BREVIS, CELINKE, POLOVINKE 1:1 – SAMO KONSONANCE

POLOVINKE V STRANSKEM GIBANJU – PREHAJALNA DISONANCA NA LAHKO

ZAČETEK V DVOGLASJU – POPOLNA KONSONANCA (1, 5 (SAMO V ZGORNJEM GLASU IN EOLSKI ZAČETEK V FRIGIJSKEM MODUSU), 8)

KLAVZULA – Z DISONANČNO SINKOPO (2-3-1 IN 7-6-8)

PRIMERI DVOGLASJA IZ PALESTRINE

Palestrina: Motetus Ascendit Deus

S
A - scén - dit De - us in ju - bi - la - ti - ó - - - - - ne.

A
A - scén - dit De - us in ju - bi - la - ti - ó - - - - - ne.

Palestrina: motet "Cantabo Domine"

S
Can - tá - - - - bo Dó - mi - no in vi - - - - ta me - a.

A
Can - tá - - - - bo Dó - mi - no in vi - ta me - - - - a.

Palestrina: motet Quem vidistis, pastores

S
Quem vi - dí - stis, pa - stó - - - - res? dí - ci - te.

A II
Quem vi - dí - stis, pa - stó - - - - res? dí - - - - ci - te.

PRIMERI DVOGLASNIH MOTETOV IZ LITERATURE

Lassus: Oculus non vidit, bicinium iz "Magnum opus musicum"

The image displays a musical score for a two-part motet by Heinrich Lassus. The score is written for Cantus (C) and Altus (A) voices. The lyrics are in Slovenian and describe the limitations of human sight and hearing in understanding the divine. The score is divided into systems, with measure numbers 5, 9, 14, 19, 24, and 28 marked at the beginning of each system. The music is in a 4/4 time signature and features a mix of treble and bass clefs for the two parts. The lyrics are: "Oculus non vidit, nec auris audit, nec in cor hominis ascendit, quae praepraevit Deus his, qui diligunt illum, qui diligunt illum." (The eye has not seen, nor has the ear heard, nor has it entered the heart of man, that which has preceded God for those who love him, who love him.)

Cantus
O - cu - lus non vi - - - dit, nec

Altus
O - - - cu - lus non vi - - -

5
C
- au - - - ris au - di - - -

A
dit, nec - - - au - - - ris au - - - di -

9
C
vit, nec in cor ho - mi - nis a - - - scen - - -

A
vit, nec in cor ho - mi - nis a - - - scen -

14
C
dit, quae prae - pa - - ra -

A
dit, quae prae - - - pa - - - ra - vit

19
C
vit De - us his, qui di - li - gunt

A
De - - - - us his, qui di - - - li - gunt

24
C
il - - - lum, qui di - - - li - gunt

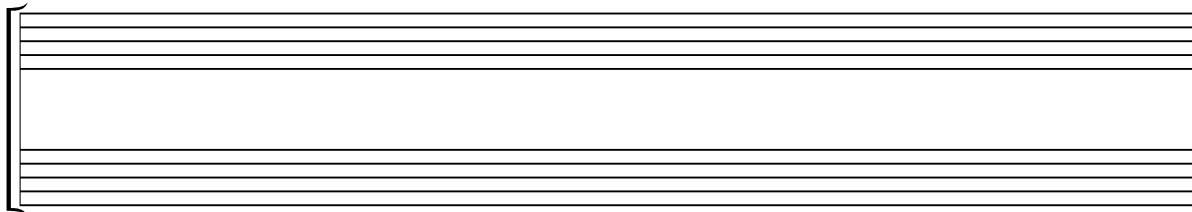
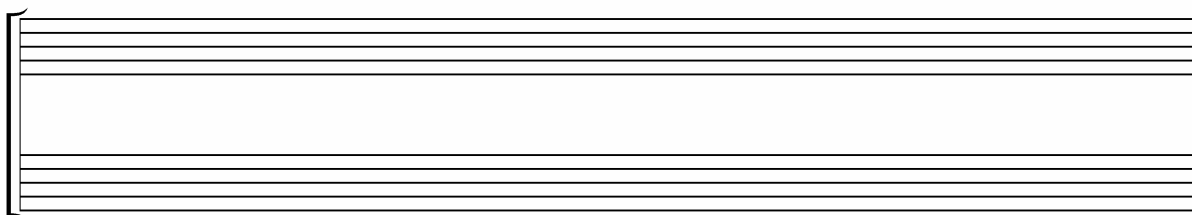
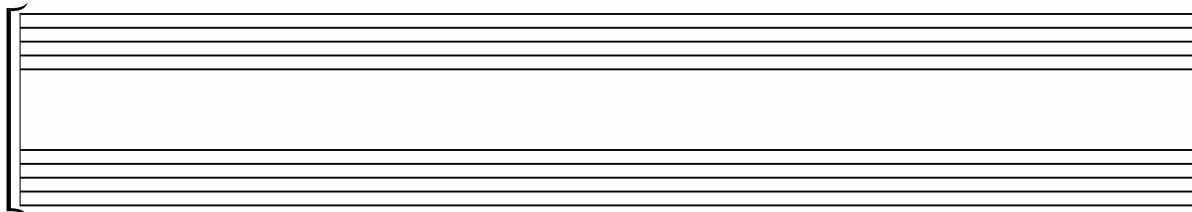
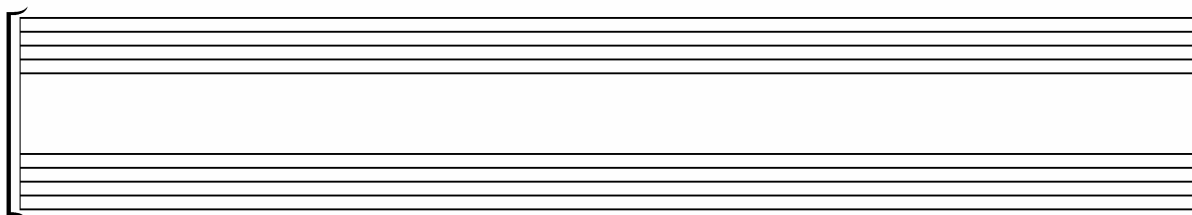
A
il - - - lum, qui di - - - li - gunt

28
C
il - - - lum.

A
il - - - lum.

NALOGA

1. Premisli vse vrste harmonskih gibanj.
2. Analiziraj dvoglasne primere Palestrina na str. 16.
3. Analiziraj skladbo Lassusa Oculus non vidit.
4. Na cantus firmus prejšnje naloge izdelaj dvoglasj s floridnim kontrapunktom brez četrtink!

MELODIČNI RELIEF – OSNOVNE KONTURE

1. LOK

a. OSNOVNI LOK (ARKADA)

Ho - - - sán - - - - na in ex - cæl - sis.

b. OBRNJENI LOK (INVERZNA ARKADA)

Et re - sur - ré - xit tér - ti - a di - e.

2. OS

a. SPODNJA

Sú - sci - pe ver - bum, Vir - go Ma - ri - a.

b. SREDNJA

10 (Mottetto: Gaudent in cœlis., cantus)

Gau - dent in cœ - - - - - lis,

c. ZGORNJA

Et in ter - ra pax ho-mi-ni - bus, ho-mi - - - - - ni - bus.

3. ENOSMERNE KONTURE

a. RASTOČA (ASCENDENČNA)

San - - - - - ctus.

b. PADAJOČA (DESCENDENČNA)

6 (Missa: O regem cœli, Credo, tenor)

de - scén - dit de cœ - - - - - lis.

PRAVILA ZA ČETRTRINKE

PRAVILA ZA SINKOPE

PARALELNE KVINTE IN OKTAVE V DVOGLASJU

NOTA CAMBIATA

KLAVZULA

DISONANCE (enojne (v stranskem gibanju), dvojne (v protismernem gibanju, v paralelnem gibanju (priprava za zadržek))

priprava: IZDELAVA NALOGE 1: 4

PRIMERI LINIJ S 1-2 ČETRTRINKAMI

NALOGE:

1. OPREDELI OSNOVNE KONTURE PRIMEROV
2. ANALIZIRAJ MELODIČNO LINIJO
3. NA DAŃI CANTUS FIRMUS SKUŠAJ OBLIKOVATI VSAJDVE RAZLIČNI OSNOVNI KONTURI MELODIJE

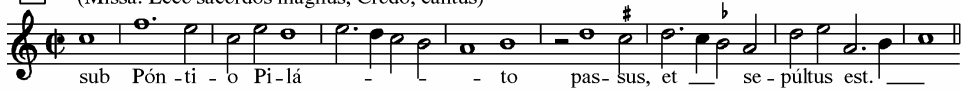
LINIJE S ČETRTINKAMI

LINIJE Z ENO ČETRTINKO

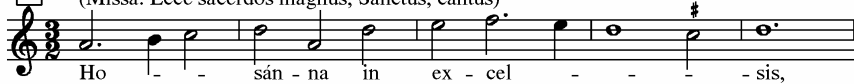
1 (Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

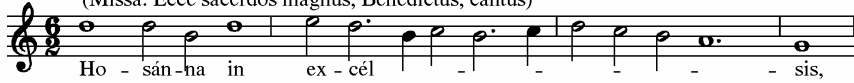
2 (Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, cantus)

3 (Missa: Ecce sacerdos magnus, Sanctus, cantus)

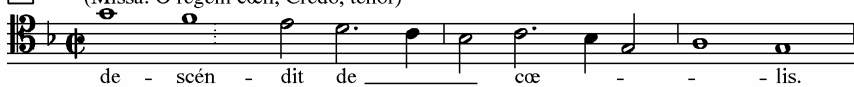
4 (Missa: Ecce sacerdos magnus, Benedictus, cantus)

5 (Missa: Ecce sacerdos magnus, Agnus Dei III., bassus)

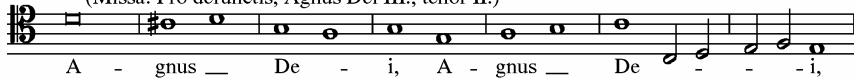
6 (Missa: O regem cœli, Credo, tenor)

7 (Missa: O regem cœli, Credo, tenor)

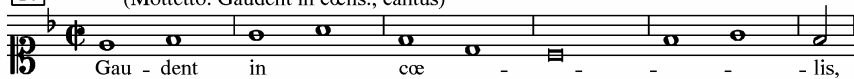
8 (Missa: Pro defunctis, Agnus Dei III., tenor II.)

9 (Mottetto: Jesus junxit se., cantus)

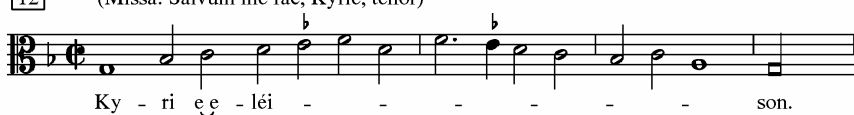
10 (Mottetto: Gaudent in cœlis., cantus)

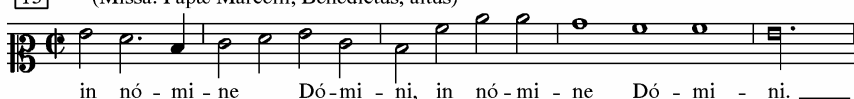
11 (Missa: De Beata Virgine, Kyrie, tenor)

12 (Missa: Salvum me fac, Kyrie, tenor)

13 (Missa: Papæ Marcelli, Benedictus, altus)

LINIJE Z DVEMA ČETRTINKAMA

1 (Palestrina: Missa: Viri Galilaei, Sanctus, altus I)

San - - - ctus, San - - - ctus,

2 (Palestrina: Missa: Viri Galilaei, Credo, tenor I)

Fi - li - um De - i u - ni - ge - - - ni - tum.

3 (Palestrina: Missa: "Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La", Gloria, tenor)

in gló - ri - a De - i Pa - tris. A - men, (a - - - men,)

4 (Palestrina: Missa: "L'homme arme", Gloria, cantus)

(cum Sancto Spi - ri - tu,) in gló - ri - a De - i Pa - - - tris. A - men.

5 (Palestrina: Missa: "de Feria", Kyrie, cantus)

(e - lé - i - son,) (e - léi - - - - son.)

6 (Palestrina: Missa: Spem in alium, Sanctus, altus)

gló - ri - a tu - a, (gló - - - ri - a tu - - - a,)

7 (Palestrina: Mottetto: Tu es Petrus, altus)

cla - ves re - gni coe - ló - rum, et ti - bi da - - - bo

8 (Palestrina: Missa: Missa Papae Marcelli, Agnus Dei I, tenor I)

(A - gnus De - - - - - i,)

9 (Palestrina: Missa: Inviolata, Kyrie, bassus)

Kù - ri - e e - léi - - - - son,

10 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Credo, tenor)

Et a - scén - dit in coe - - - - lum,

11 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Gloria, altus)

Et in ter - ra pax ho - mí - ni - bus, ho - mí - - - ni - bus

LINIJE S TREMI ČETRTINKAMI

1 (Palestrina: Missa: O Rex gloriae, Benedictus, bassus)

Ho - sá - na in _____ ex - cé - l - sis,

2 (Palestrina: Mottetto: Ave Maria, tenor)

fru - ctus ven-tris tu - i Je - - - - - sus.

3 (Palestrina: Mottetto: Peccantem me quotidie, tenor)

pec - cán - tem me quo-tí - di - e, quo - - - tí - di - e,

4 (Palestrina: Missa: "Repleatur os meum laude", Agnus Dei I, cantus)

A - - gnus De - - - - - i,

5 (Palestrina: Missa: "Repleatur os meum laude", Kyrie, altus)

(Kù - ri - e e - lé - - - - - i-son,)

6 (Palestrina: Missa: "de Feria", Agnus Dei I, bassus)

A - gnus De - - - - - i,

7 (Palestrina: Mottetto: Dum complerentur, tenor)

Dum com - ple - rén - tur di - - - es Pen - te - có - stes,

8 (Palestrina: Mottetto: Unus ex duobus, cantus)

U - nus ex du - ó - bus, u - nus _____ ex du - ó - - - bus.

9 (Palestrina: Missa: "Papae Marcelli", Benedictus, cantus)

be - ne - di - - - - - ctus

10 (Palestrina: Mottetto: Lauda Sion, altus)

qui - a ma - jor o - mni lau - - - de, o - - - mni lau - - - de,

11 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Benedictus, cantus)

12 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Gloria, altus)

Et in ter-ra pax _____ ho - mi - - - ni-bus _____

1 (Palestrina: Mottetto: Veni sponsa Christi, altus)

Ve - ni spon - sa Chri - - - - sti,

2 (Palestrina: Inno(Hymnus): In festo Sanctorum Innocentium, cantus)

qui na-tus es _____ de Vir-gi - ne, cum Pa - tre et San-cto Spí-ri - tu,

3 (Palestrina: Mottetto: Vineam meam non custodivi, altus)

Vi - ne-am me - am non cu-sto - dí - vi, non cu - - - sto-dí - - - - vi,

4 (Palestrina: Mottetto: O quam metuendus est, tenor II.)

O quam me - tu - én - dus est lo - cus i - - - - ste,

5 (Palestrina: Mottetto: Benedicta tu, tenor I.)

Be - ne - dí - cta tu, _____

6 (Palestrina: Missa: L'Homme arme, Credo, cantus)

Et in Spí - ri - tum San - ctum, Dó - mi - num, _____

7 (Palestrina: Missa: Spem in alium, Kyrie, cantus)

(Kù - ri - e e - lé - - - - i - son.)

8 (Palestrina: Mottetto: Tu est Petrus, altus II.)

et por - tae ín - fe - ri, _____

9 (Palestrina: Mottetto: Venit Michael Archangelus, altus)

ut per - dú - cat e - - - - as

10 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Credo, bassus)

Cru - ci - fi - xus é - ti - am _____ pro no - - - bis,

11 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Sanctus, cantus)

ho - sán-na in ex - céł - sis, ho-sán-na in ex - céł - - - sis,

12 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

fa - ctó - rem coe - li et ter - - - - rae,

LINIJE S ŠTIRIMI ČETRTINKAMI

1 (Palestrina: Missa: Tertia (Jesu nostra redemptio), altus)

(Kù-ri - e e - léi - - - - - son.)

2 (Palestrina: Mottetto: Pater noster, altus)

san - cti - fi - cé - tur no - men tu - - - - - um,

3 (Palestrina: Missa: Primi toni, Gloria, cantus II.)

Fi - li - us Pa - - - - tris, Pa - - - - tris,

4 (Palestrina: Mottetto: Venit Michael Archangelus, tenor)

in pa - ra - di - sum ex - sul - ta - ti - - - - ó - nis,

5 (Palestrina: Mottetto: Venit Michael Archangelus, altus II.)

Ve - nit Mí - cha-el _____ Ar - chán - - - - ge - lus,

6 (Palestrina: Mottetto: O admirabile commercium, altus)

o ad - mi - rá - - - - bi - le com - mér - ci - um!

7 (Palestrina: Mottetto: Hodie beata Virgo, altus)

Hó - di - e be - á - ta Vir - go Ma - ri - - - - a,

8 (Palestrina: Missa: Pro defunctis, Agnus Dei III., tenor)

A - - - - gnus De - - - - i,

9 (Palestrina: Missa: Virtute magna, Sanctus, bassus)

Plé - ni sunt _____ coé - - - - li,

10 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Benedictus, tenor)

be - ne - di - - - - ctus

11 (Palestrina: Missa: O regem coeli, Kyrie, cantus)

Kù - ri - e e - lé - - - - i - son. _____

12 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Agnus Dei III, altus)

A - - - - gnus _____ De - - - - i, _____

13 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Sanctus, tenor)

gló - ri - a tu - - - - a

14 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

se - det ad dex - te - ram Pa - - - - tris,

LINIJE S PETIMI, SEDMIMI, DEVETIMI, IN ENAJSTIMI ČETRTINKAMI

1 (Palestrina: Mottetto: Ecce nunc benedicite Dominum, bassus II)

qui fe-cit coe-lum et ter-ram, coe-lum et ter-ram,

2 (Palestrina: Missa: O rex gloriae, Gloria, cantus)

Je-su Chri-ste.

3 (Palestrina: Mottetto: Erat Joannes in deserto, altus II)

E-rat Jo-an-nes in de-ser-to,

4 (Palestrina: Mottetto: Ego rogabo Patrem, cantus)

Al-le-lú-ja, (al-le-lú-ja.)

5 (Palestrina: Mottetto: Ascendo ad Patrem, tenor I)

A-scén-do ad pa-trem me-um,

6 (Palestrina: Mottetto: Corona aurea, cantus)

co-ró-na áu-re-a su-per ca-pu-t e-jus,

7 (Palestrina: Mottetto: Maria Virgo, cantus)

Ma-rí-a Vir-go, Ma-rí-a Vir-go,

8 (Palestrina: Mottetto: Quam pulchri sunt, cantus)

Quam pul-chri sunt gres-sustu-i,

9 (Palestrina: Mottetto: Panis quem ego dabo, altus)

al-le-lú-ia, (al-le-lú-ia.)

10 (Palestrina: Missa: Papae Marcelli, Sanctus, Tenor I)

San-ctus,

11 (Palestrina: Missa: Sine nomine, Credo, cantus)

ex Ma-rí-a Vir-gi-ne: et ho-mo fa-ctus est.

12 (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, cantus)

Cru-ci-fi-xus é-ti-am pro no-bis:

LINIJE S ŠESTIMI, OSMIMI, DESETIMI, IN DVANAJSTIMI ČETRTINKAMI

[1] (Palestrina: Mottetto: Viri Galilaei, cantus II)

al - - le - - - - - lú - ja.

[2] (Palestrina: Mottetto: O lux et decus Hispaniae, altus)

O lux et de - cus Hi - spá - - ni-ae, Hi - spá - - - ni-ae, _____

[3] (Palestrina: Mottetto: Pater noster, tenor)

pa - ter no - - ster, qui es _____ in coe - lis:

[4] (Palestrina: Mottetto: Beata Barbara, altus)

Be - á - ta Bár - ba - ra _____

[5] (Palestrina: Mottetto: O magnum mysterium, cantus II)

Al - le - lú - ia, al - le - lú - ia, _____

[6] (Palestrina: Mottetto: Ascendit Deus, cantus II)

A - scén - dit De - us in ju - bi-la - ti - ó - - - - ne,

[7] (Palestrina: Mottetto: Sicut lilium, tenor)

sic - - ut lí - li - um in - - - - ter spi - nas,

[8] (Palestrina: Mottetto: Crucem sanctam subiit, altus II)

Al - le - - - lú - ia, al - le - lú - ia, _____

[9] (Palestrina: Mottetto: Stella quam viderant Magi, cantus)

in o - ri - én - - - - te, _____

[10] (Palestrina: Mottetto: Hodie beata Virgo, bassus)

Hó - di - e be - á - ta Vir - go Ma - rí - - - - a,

[11] (Palestrina: Missa: Ad coenam agni providi, Kùrie, tenor)

Kù - - ri - e e - lé - - - - i - son,

[12] (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Benedictus, tenor)

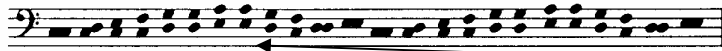
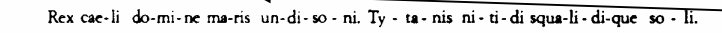
Be - ne - dí - - - ctus qui ve - - - - nit,

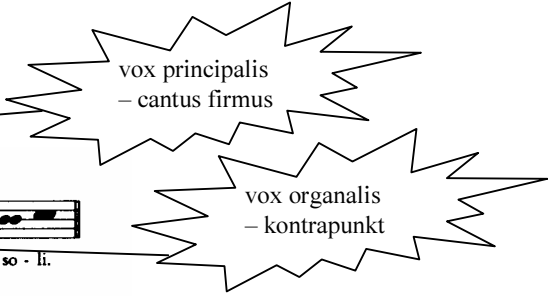
[13] (Palestrina: Missa: Ecce sacerdos magnus, Credo, bassus)

Et a - scén - dit in _____ coe - - - - lum:

ORGANUM

PARALELNI ORGANUM (pred l. 1050)

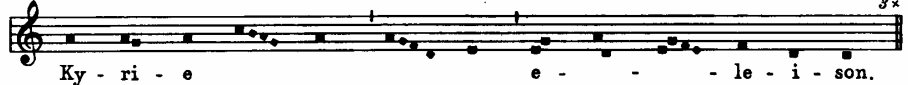
Pr.
 Org.
 Rex cae-li do-mi-ne ma-ris un-di-so-ni. Ty-ta-nis ni-ti-di squa-li-di-que so-li.

PROSTI ALI PROTISMERNI (PROTIPOSTOPNI) ORGANUM (ca. 1050 – 1150) in MELIZMATIČNI ORGANUM (ca. sredina 12. stol.)

Cunctipotens genitor Deus

A. Kyrie der Messe „In festis duplicibus“ I *Gregorianisch*

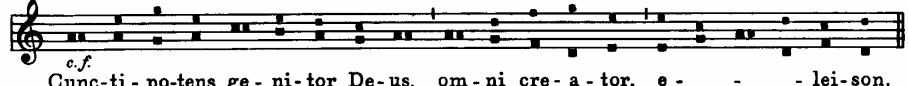

 Ky - ri - e e - - - le - i - son. 3 x

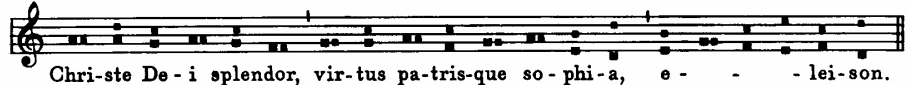

 Chri - ste e - - - le - i - son. 3 x

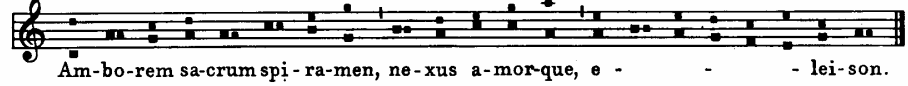

 Ky - ri - e e - - - le - i - son. 3 x *)

*) ||: beim 3. Mal

*B. Hymnus und Organum** *11. Jahrhundert*

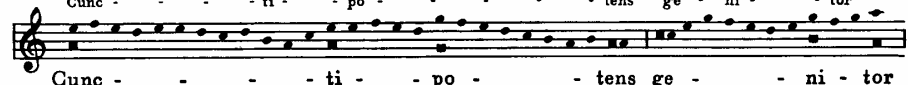
c.f.

 Cunc-ti-po-tens ge-ni-tor De-us, om-ni cre-a-tor, e - - - lei-son.

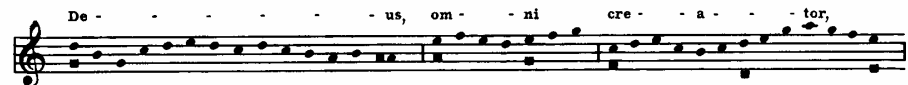

 Chri-ste De-i splendor, vir-tus pa-tris-que so-phi-a, e - - - lei-son.

 Am-bo-rem sa-crum spi-ra-men, ne-xus a-mor-que, e - - - lei-son.

*) *Freies Organum* (*Tutilo von St. Gallen, † 915*)

C. Melismatisches Organum *um 1125, Santiago de Compostela*

 Cunc - - - ti - - po - - tens ge - - ni - tor

 De - - - us, om - - ni cre - - a - - tor,

 De - - - us, om - ni cre - a - - tor,

 e - - - - - - - - - lei - - son.

NOTREDAMSKA ŠOLA (13. stol.)

II. DIE „ALTE KUNST“ DES 13. JAHRHUNDERTS
II. THE “OLD ART” OF THE THIRTEENTH CENTURY
A. Organa, Klauseln, Motetten / A. Organa, Clausulae, Motets
4. Hec dies

a) Organum Leonins / a) Organum by Leoninus

Codex Wolfenbüttel 677

The musical score is presented in two staves, treble and bass clef, with a 6/4 time signature. It features polyphonic notation with various rhythmic values and accidentals. The lyrics are written below the staves, with some words appearing on both staves. The lyrics are: Hec dies, hec dies, i. i. i. es quam fe - cit, Do - mi - nus ex-ul-te - mus, et le - te - mur in e - a.

5. Mors

a) Klausel Mors / a) Clausula Mors

Notre Dame de Paris (Perotin?)

The musical score is presented on a page with a white background. It features two vocal staves at the top, each with a treble clef and a common time signature (C). The lyrics are written below the notes. The first vocal staff begins with a star symbol above the first measure. The second vocal staff starts with a 'V.' marking. Below the vocal staves is a four-part polyphonic setting, consisting of four staves with treble clefs and common time signatures. The polyphony is marked with 'I.' and 'II.' at various points. The lyrics 'Al - le - lu - ia' and 're - sur - gens ex mor - tu - is iam non mo - ri - tur mors' are distributed across the vocal and polyphonic parts. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines.

Al - le - lu - ia

V. Chri - stus re - sur - gens ex mor -

tu - is iam non mo - ri - tur mors

I.

II.

First system of musical notation, consisting of four staves. The top two staves are treble clefs, and the bottom two are bass clefs. The music features polyphonic textures with various rhythmic patterns and melodic lines.

Second system of musical notation, consisting of four staves. Similar to the first system, it shows complex polyphonic textures with multiple voices.

Third system of musical notation, consisting of four staves. The notation continues with intricate polyphonic passages.

Fourth system of musical notation, consisting of four staves. The complexity of the polyphony remains high.

First vocal line with lyrics: *mors il - li ul - tra non do - mi - na - bi - tur*

Second vocal line with lyrics: *u*

Third vocal line with lyrics: *Al - le - lu - ia*

ORGANALNI MOTET (metrični organum z besedilom)

26

b) Motette Mors / b) Motet Mors

Notre Dame de Paris (Perotin?)

Al - le - lu - ia

W. Chri - stus - - - - - ens ex mor -

Mors a pri - mi pa - tris vi - ci - o, cum transgres - si -

Mors, que sti - mu - lo nos ur - ges e - mu -

Mors mor - su na - ta ve - ne - na -

tu - is iam non mo - ri - tur mors o o

o ius - su de - i fac - ta fu - it, e - mi - cu - it. O mors, a li - gno que trium - pha - ve -

lo im - por - tu - no, tra - his u - no om - nes vin - cu - lo. Dum te vi - to, mors, ad - es su - bi -

to, mors, tu pa - la - to he - se - ras vi - ti - a - to. Mors, pec - ca - to

o o o o o o o

ras, cum se - duc - ti - o a de - monis o - re mor - ti - fe - ro pri - mo pro - cre - a - to!

to in - vi - to. Mors, quam pa - ve - o, ca - ve - o, quam fu - gi - o, non ef - fu - gi -

pri - mo de - ri - va - to ex vi - ti - o ve - nis a - vi - to. Pon - te fel - li -

o o o o o o o

O mors, que mo - ri - en - te su - pe - ras gen - ti - um om - ni - um do - mi - no cru - ce lo - ca - to,

o, ser - pis clan - cu - lo in - so - pi - to vi - gil o - cu - lo, dum in - si - gni - to

to fit cor - rup - ti - o ex ab - sin - ti - o trans - la - to. Sed ve - ne - no

o o o o o o o II.

NENEHNO
KRIŽANJE
GLASOV

- QUADRUP LUM
- TRIP LUM
- DUPLUM (MOTET TIS)
- TENOR

de-so-la-ris re-ve-la - to a pa-ti-bu-lo ce-le - stis do-mi-ni fi-li-o! O quan -
 di-ves ti-tu-lo flo-ret se-cu-lo, vi-te fi-ni-to hoc curri-cu-lo in-a-ni-to
 cum ra-di-o se-re-no ex - sic-ca-to fit

ta sur-rec-ti-o! Qui-a po-pu-lo con-tri-sta-to in pe-nis in-fe-ri cru-ci-a -
 de-mo-li-to hoc corpus-cu-lo dis-so-lu-to te-ste fra-gi-lis lu-to par-vu-lo
 re-for-ma-ti-o: ve-ro so-le na-to, ver-bo hu-ma-na-to

to ar-ta-to pro-str-a-to li-ga-to mor-tis ex-ter-na-to
 clau-dis an-gu-lo bre-vi tu-mu-lo, Mors, gla-di-o ex-u-to in-stas iu-gu-lo.
 pas-so sub Pi-la-to, lu-dae do-lo vendi-to cru-cis

vi-su pes-si-mo! Ob hoc pro-pri-o de-i fi-li-o psal-lat tam pi-o no-stra con-ci-o.
 Vivam ut in tu-to me si-gna-cu-lo cru-cis mu-ni-o Chri-sti scu-to, o - - - - - mors!
 mor-te vendi-to, mor-tis morsu per-di-to, vi-te sta-tu red-di-to.

mors il - li ul - tra non do - - - - mi - na - - bi - tur
 u
 Al - le - - - lu - - ia a

FAUXBOURDON (ca. 15. stol v Franciji)

Hymnus — In adventu Domini

A *Gregorianisch*

1. Con - di - tor al - me si - de - rum, ae - ter - na lux cre - den - ti - um,
 Chri - ste, Re - demp - tor om - ni - um, ex - au - di pre - ces sup - pli - cum.

B Fauxbourdon-Satz *Guillaume Dufay, um 1400-1474*

(1. Con - di - tor al - me si - de - rum, ae -
 2. Qui con - do - lens in - te - ri - tu mor -

(1. Con - di - tor al - me si - de - rum, ae -
 2. Qui con - do - lens in - te - ri - tu mor -

CANTU
S

KONTRAPUN
KTA
(S C.F. V

ter - na lux cre - den - ti - um. Chri - ste, Re - demp - tor
 tis per - i - re sae - cu - lum sal - va - sti mun - dum

ter - na lux cre - den - ti - um. Chri - ste, Re - demp - tor
 tis per - i - re sae - cu - lum sal - va - sti mun - dum

om - ni - um, ex - au - di pre - ces sup - pli - cum.)
 lan - gui - dum, do - nans re - is re - me - di - um.

om - ni - um, ex - au - di pre - ces sup - pli - cum.)
 lan - gui - dum, do - nans re - is re - me - di - um.

ORGANUM V 20. STOL.

Christ ist erstanden

*W. 12. Jahrh., neugefaßt 16. Jahrh.
 S: Carl Orff, *1895
 aus „Cantus-Firmus-Sätze“, 1929*

A

(♩ = ca. 66) (frei) 2. x

1. Christ ist er - stan - den
 2. Wer er nicht er - stan - den,

1. Christ ist er - stan - den
 2. Wer er nicht er - stan - den,

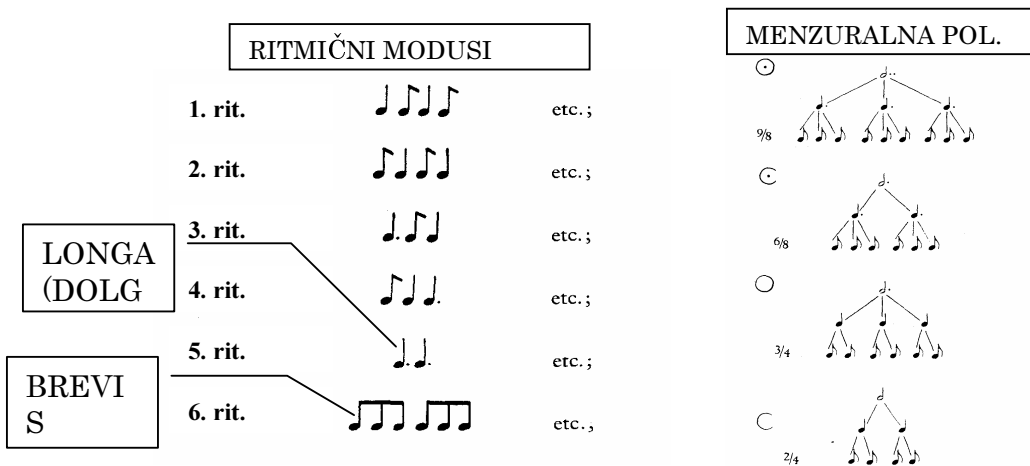
(frei)

von der mar - ter al - le,
 wer die welt ver - gan - gen:

(a tempo)

von der mar - ter al - le,
 wer die welt ver - gan - gen:

RITMIČNI MODUSI (metrični organum), SREDNJEV. MENZURALNA POLIFONIJA)

POMNI:

1. **DISKANT** (lat. cantus = glas in dis-cantus = drugi glas, proti glas):
 - ❑ organum starejše oblike »nota contra notam« (12. stol.)
 - ❑ nemelizmatični odseki polifonih oblik (13. stol.)
 - ❑ splošna oznaka za polifonijo »nota contra notam« – homoritmično gibanje glasov (14. stol.)
2. **FALSOBORDONE**:
 - ❑ falsobordone ≠ fauxbourdon
 - ❑ fauxbourdon (c.f. v zgornjem glasu) ≈ faburden (c.f. v spodnjem glasu)
 - ❑ falsobordone je štiriglasni (akordični) recitativni stavek (16. stol.)
3. **GYMEL** – angleško dvoglasje v paralelnih tercah (13. stol.)
4. **HOQUETUS** – tehnika »kolcanja«, linija ima nenehno menjavo ton-pavza, po l. 1200
5. **VODILNE OBLIKE POLIFONIJE 12. in 13. stol.:**
 - ❑ **CONDUCTUS** (tenor je ritmično floridno oblikovan)
 - ❑ **CLAUSULA**
 - ❑ **MOTET**
 - ❑ **ORGANALNI MOTET** (pred 13. stol.)
 - ❑ **CONDUCTUS MOTET** (pred 13. stol.)
 - ❑ **MOTET 13. STOL.** (ARS ANTIQUA – ca. 1240/50 – 1310/20), dvojni motet: tenor + dva glasova z besedilom=triglasni motet)
 - ❑ **MOTET 14. STOL.** (ARS NOVA – ca. 1320 – 1380)
 - ❑ **IZORITMIČNI MOTET** (melodične linije imajo enake, ponavljajoče se ritmične vzorce)
6. **POMEMBNI SKLADATELJI:**
 - ❑ **LEONINUS** (ca. 1180)
 - ❑ **PEROTINUS** (ca. 1200)
 - ❑ **PETRUS DE CRUCE** (druga polovica 12. stol.)
 - ❑ **PHILIPPE LE CHANCELIER** (ca. 1165 – 1236)
 - ❑ **PHILIPPE DE VITRY** (1291 – 1361)
 - ❑ **GUILLAUME DE MACHAU(L)T** (1300 – 1377)

POLIFONIJA 14. STOL. (polifonija s cantus firmijem in prosta polifonija)

Guillaume de Machaut (um 1300-1377): Kyrie aus der „Messe de Nostre Dame“
Guillaume de Machaut (circa 1300-1377): Kyrie of the „Notre Dame Mass“

Ky - ri - e

Ky - ri - e

Ky - ri - e

Ky - ri - e

VODILNI TON

HOQUETUS

10

15

20

25

e - le - i - son.

e - le - i - son.

e - le - i - son.

e - le - i - son.

Analiziraj primere iz del skladatelja Palestrina:

1.

Pa - nis quem e - go da - - - - - bo,
Pa - nis quem e - go da - - - - - bo,

2.

Kù - ri - e e - lé - - - - - i - son,
Kù - ri - e e - le - - - - - i - son,

3.

Kù - ri - e e - lé - - - - - i - son.
Kù - ri - e e - lé - - - - - i - son.

4.
(Liber Usualis: Hodie beata Virgo, Ant., 8.)

Ho - di - e * be - á - ta Vir - go Ma - rí - a

(Palestrina: Hodie beata Virgo)

Hó - di - e be - á - ta Vir - go Ma - rí - a,
Hó - di - e be - á - ta Vir - go Ma - rí - a,

5.
(Liber Usualis, Tu es Petrus, Ant., 7.)

Tu es Pé-trus, * et su-per hanc pé- tram aedi - fi- cá-bo Ec- clé - si - am méam.

(Palestrina: Tu es Petrus)

Tu es Pe - trus, et su - per hanc pe - tram,
Tu es Pe - trus, et su - per hanc pe - tram,

Izdelava prostega dvoglasja (dvojnega floridusa) z melodično figuracijo cantus firmija.

1. Izberi dobro dvoglasje – floridno linijo s cantus firmijem.

N.N.: Veni sancte Spiritus (modifikacija)

Musical score for exercise 1. The top staff is labeled 'Cantus' and the bottom staff is labeled 'Altus'. The time signature is 4/4. The lyrics are: 'Ve - ni san - cte Spi - ri - tus.' The Cantus staff contains a melodic line with various note values, while the Altus staff contains a simpler accompaniment.

2. Linijo s cantus firmijem preoblikuj v ogrodje bodoče floridne linije.

N.N.: Veni sancte Spiritus

Musical score for exercise 2. The top staff is labeled 'Cantus' and the bottom staff is labeled 'Altus'. The time signature is 4/4. The lyrics are: 'Ve - ni san - cte Spi - ri - tus.' The Cantus staff contains a melodic line, and the Altus staff contains a simpler accompaniment.

3. Na osnovi ogrodja oblikuj floridno linijo

N.N.: Veni sancte Spiritus

Musical score for exercise 3. The top staff is labeled 'Cantus' and the bottom staff is labeled 'Altus'. The time signature is 4/4. The lyrics are: 'Ve - ni san - cte Spi - ri - tus.' A red box highlights a section of the Cantus staff, indicating the area to be modified into a florid line.

4. Presodi obe liniji posebej in skupaj. Izboljšaj morebitne pomanjkljivosti ali pa le izpopolni prsto dvoglasje.

N.N.: Veni sancte Spiritus

Musical score for exercise 4. The top staff is labeled 'Cantus' and the bottom staff is labeled 'Altus'. The time signature is 4/4. The lyrics are: 'Ve - ni san - cte Spi - ri - tus.' The Cantus staff contains a melodic line, and the Altus staff contains a simpler accompaniment.

N.N.: Veni sancte Spiritus

Musical score for exercise 5. The top staff is labeled 'Cantus' and the bottom staff is labeled 'Altus'. The time signature is 4/4. The lyrics are: 'Ve - ni san - cte Spi - ri - tus.' The Cantus staff contains a melodic line, and the Altus staff contains a simpler accompaniment.

5. Med svojimi nalogami poišči primerno in jo preoblikuj v prsto polifonijo (dvoglasni floridus).

IZDELAVA PROSTE DVOGLASNE POLIFONIJE – SOČASNI (SIMULTANI) POSTOPEK

1. SKICIRAMO POTEK LINIJ, V CELOTI, ALI PO ODSEKIH. ZA OGRODJE LAHKO IZBEREMO TUDI DOBRO NALOGO 1:1. Oba glasova oblikujemo sočasno.

1 (po Jeppesnu)

POIŠČI OZ. OBLIKUJ MESTA MOŽNE UPORABE ZADRŽKOV

PREMISLI RELIEF LINIJ IN RAZVOJ RITMIČNEGA GIRANJA

PREMISLI KLAVZULO, PO POTREBI ZAMENJAJ VLOGI GLASOV (VODILNI TON, ZGORNJA SEKUNDA PRED NOTO FINALIS)

Cantus

Altus

2. PREMISLIMO IZHODIŠČE IN SKICIRAMO POTEK FLORIDNIH LINIJ.

1

Cantus

Altus

3. TAKO OBLIKOVANO DVOGLASJE PREMISLIMO IN DOPOLNIMO ALI SPREMENIMO.

1

Cantus

Altus

4. NALOGA: Po zgornjih navodilih izdelaj lastni primer.